

**ACHTSTE EDITIE
NAJAAR
2010**

ZO

EEN BETER NEDERLAND

**UW HARDSTE
LEVENSLIES?
EN 19 ANDERE
PERSOONLIJKE
VRAGEN AAN
HUUB OOSTERHUIS**

**EMILE ROEMER:
'IK BEN NIET
TEGEN RIJKDOM,
IK BEN TEGEN
ARMOEDE'**

**SP VECHT VOOR
NEDERLANDSE
INDUSTRIE**

FOTOGRAFIE: AUKE VLEER

JAN MARIJNISSEN
VOORZITTER SP

HET MEEST RECHTSE KABINET OOIT

Onze partij zal nooit een coalitie aangaan met een partij die systematisch mensen wegzet vanwege de religie die ze aanhangen. De partij van Wilders beschouwt de islam echter niet als een religie, maar als een politieke ideologie. Daarin ligt voor hen de rechtvaardiging voor discriminatie, het maken van ongeoorloofd onderscheid als het om moslims gaat. Maar ook het hebben van een politieke overtuiging is volgens artikel één van onze Grondwet geen grond voor ongelijke behandeling.

Het systematisch beledigen, honen, jennen en discrimineren van een bepaalde bevolkingsgroep staat haaks op de menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit die de SP nastreeft. Daarom hebben wij al vóór de verkiezingen een coalitie met de PVV uitgesloten. Zo niet de VVD (de baarmoeder van de PVV...) en het CDA.

Nadat Paars onmogelijk bleek, kwam voor Rutte en Verhagen de ultrarechtse samenwerking met de PVV in beeld. Plots kwam het CDA met het argument dat de grote winnaar van de verkiezingen, de PVV, kost wat kost in de regering moest worden opgenomen. Dat hoorde we eerder ook al toen de LPF 25 zetels behaalde. Jammer dat wij een dergelijk geluid uit de christendemocratische hoek niet mochten vernemen toen de SP in 2006 25 zetels behaalde...

Het CDA, de grote verliezer van de verkiezingen, heeft bij herhaling beweerd dat er geen alternatief zou zijn voor deze pikzwarte coalitie. Onzin, en dat weet Verhagen zelf natuurlijk ook. De zogenaamde Roemervariant, een centrumlinkse coalitie van PvdA, CDA, SP en GL, is niet eens onderzocht, terwijl zij in tegenstelling tot de ultrarechtse variant kan rekenen op een meerderheid in de Tweede én Eerste Kamer, en op veel meer draagvlak in de samenleving.

Op het moment dat ik dit schrijf zijn de gesprekken tussen Rutte, Verhagen en Wilders al twee keer mislukt. Het triumviraat mag het nu voor de derde keer proberen. En ze willen, ze willen heel graag. De kans dat we nu het meest rechtse kabinet ooit krijgen is dus levensgroot.

Waar rechts elkaar weet te vinden is dat op links niet het geval. PvdA en GroenLinks kiezen een samenwerking met de VVD en D66 boven een bondgenootschap met de SP. Paars III vinden ze aantrekkelijker dan de coalitie van PvdA, CDA, SP en GL. Natuurlijk, we weten allemaal dat D66 en GL de laatste jaren naar rechts zijn opgeschoven, vooral op sociaaleconomisch terrein. Daarom zien ze een samenwerking met de uitvinders van het neoliberalisme, verenigd in de VVD, wel zitten. Toch kan ik er moeilijk aan wennen. De positie van de PvdA is zoals de laatste jaren wel vaker erg onduidelijk en wankelmoedig. Een poosje hebben we gedacht dat een nieuwe leider en een nieuw verkiezingsprogramma, dat meer in onze richting kwam, tekenen waren van een nieuwe koers. Maar helaas. Ook de PvdA verkiest samenwerking met de VVD boven samenwerking op links.

Hoe het ook zij: de SP-fractie is onder leiding van Emile Roemer helemaal klaar voor de zware oppositierol die ons wacht. Want, mocht het PVV-kabinet er komen, dan zal dat onze maximale waakzaamheid en weerbaarheid vergen. Van ons allemaal.

PS: Tijdens mijn vakantie in Spanje heb ik een boek gelezen van Sebastian Haffner, getiteld 'Het verhaal van een Duitser, 1914 - 1933' (Rainbow Pockets, 2009). Van harte aanbevolen.

COVER MODEL

FOTOGRAFIE: ARI VERSLUIS

Op de cover **Huub Oosterhuis**, theoloog, dichter en ex-priester. Hij opent de nieuwe ZO-rubriek, *De 20 van...* Twintig persoonlijke vragen en dito antwoorden. Om uw nieuwsgierigheid te prikkelen: welke uitspraak is niet waar?
A) Huub is de vader van zangeres Trijntje Oosterhuis.
B) Huub is uit de Rooms Katholieke kerk gezet.
C) Huub zal geen woord van kritiek spreken over het CDA.
D) Huub brak ooit zijn nek.
Het juiste antwoord vindt u op pagina 11.

TOEZICHT MET TANDEN

SP-Kamerlid Jan de Wit leidt het parlementair onderzoek naar de oorzaken van de kredietcrisis. De Tweede Kamer wil de aanbevelingen van de commissie overnemen. Hoe staat het ermee, Jan?

Jan de Wit: 'We hebben voorstellen gedaan hoe banken hun risicovol gedrag moeten tegengaan, hoe het toezicht op de banken aangescherpt moet worden en hoe voorkomen kan worden dat de banken in de toekomst met het spaargeld van de gewone burger gaan speculeren. De reserves van de banken moeten omhoog, er moet een strikte scheiding komen tussen nutsbank- en zakenbankactiviteiten, en de bonuscultuur moet worden aangepakt. Het wordt minder vrijblijvend voor bankiers, *toezicht met tanden* noem ik dat. Er moet wel degelijk iets veranderen.'

In het eindrapport schrijft de commissie dat de financiële sector doorgaat op de oude voet. Wordt de commissie niet serieus genomen?

'We schrijven inderdaad dat binnen de financiële wereld het gevoel van urgentie alweer aan het verdwijnen is. Men gaat daar wel erg snel over tot de orde van de dag. Het is natuurlijk voor normale mensen ook niet te bevatten dat in de VS door Goldman Sachs weer voor miljarden aan bonussen wordt betaald en dat ook in ons land de bonussen alweer omhoog gaan terwijl de belastingbetaler voor de puinhoop moet opdraaien. ING, bijvoorbeeld, keerde over 2009 voor bijna een half miljard euro aan bonussen uit, terwijl het bedrijf verlies leed en de overheid moet wachten op de terugbetaling van de gegeven staatssteun. Dat is niet uit te leggen.'

Is die hele financiële crisis niet allang voorbij?

'Deze crisis raakt mensen direct. Mensen zijn soms voor tonnen het schip in gegaan, bijvoorbeeld door het Icesave-debacle. Voor veel gedupeerden is nog geen oplossing gevonden. Maar kijk ook naar de problemen waar pensioenfondsen nu mee te maken hebben. Ze zijn een rechtstreeks gevolg van de financiële crisis. Als speculanten en bankiers minder gegokt hadden, zouden de reserves van fondsen niet

Jan de Wit presenteert het resultaat van het onderzoek.

zoveel schade hebben opgelopen. Ook de lage rente, waardoor pensioenfondsen hogere reserves moeten aanhouden, is een rechtstreeks gevolg van de crisis. De overheid wil de economie stimuleren met een lage rente, maar voor de dekkingsgraad van fondsen is een lage rente dodelijk. De economische crisis die volgde op de financiële crisis heeft gaten geslagen in de begroting. Het kabinet zal daardoor enorme bezuinigingen aankondigen. Mensen zien de relatie tussen de bankencrisis en bezuinigen echt wel.'

Wat gaan we nog horen van Commissie De Wit?

'Het tweede deel van het onderzoek zal gaan over de crisismaatregelen van het kabinet Balkenende, zoals overheidssteun aan bijvoorbeeld ING, Aegon, SNS Reaal, en de nationalisatie van ABN Amro. Dan komt iedereen voorbij die daarbij betrokken was zoals oud-minister van financiën Bos en de president van de Nederlandsche Bank Wellink.'

Heeft een commissie in Nederland invloed op een wereldwijd financieel systeem?

'We kunnen de wereldproblemen niet in Nederland oplossen. Maar je ziet ook internationaal maatregelen om een nieuwe crisis te voorkomen.

Zo worden in de Verenigde Staten de hedgefondsen en kredietbeoordelingbureaus aan nieuwe regels onderworpen. President Obama wil een bankbelasting invoeren die 50 miljard dollar moet opbrengen. Bovendien wil hij ook een strikte scheiding aanbrengen tussen nutsbanken en zakenbanken. Het besef groeit dat je financiële markten niet zelfstandig hun gang kan laten gaan. Dat is winst. Een deel van onze voorstellen kan het beste op internationaal niveau geregeld worden, maar nationaal kunnen wij ook het nodige doen, sterker nog als het internationaal niet opschiet moeten we in ons land gewoon zelf maatregelen treffen. Denk aan bankheffing, beter toezicht en het verplicht stellen van grotere financiële reserves bij banken.'

Inmiddels heeft de Tweede Kamer besloten de Commissie De Wit te laten doorgaan met een Parlementaire Enquête. Dit onderzoekt later dit jaar of de tientallen miljarden staatssteun goed zijn besteed. tijdens de enquête staan de onder-vraagden onder ede.

TEKST: MAARTEN HIJINK
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

VOLG HET OP WWW.SP.NL/GELD

50 Plus Beurs van 2007: toen van pensioenroof nog geen sprake was kreeg minister Donner de mensen nog wel eens aan het lachen.

EMILE ROEMER: 'WIJ ZIJN DE PARTIJ VAN HOOP EN OPTIMISME'

Pagina 4

MINDER STAATSSCHULD MET SOCIALE BELEID. EWOUT IRRGANG LEGT UIT HOE

Pagina 7

PENSIOENEN, DAAR BLIJF JE VANAF!

Een groeiend aantal pensioenfondsen kondigt aan gepensioneerden minder te gaan uitkeren. Moet van minister Donner, die er een malle manier van ons arm rekenen op na houdt.

Zekerheid die je hebt opgebouwd daar kan toch niemand aankomen?
(Gijs Iterson, voormalig grafisch vormgever)

'Het geeft een diep gevoel van onzekerheid. Je hebt gespaard je hele leven. Het is jÓuw pensioen, jÓuw geld maar nu kunnen ze daar zomaar aankomen.'

(Flora de Kroon, voormalig lerares)

'De regering moet betrouwbaar zijn, dan zijn mensen ook gemotiveerd om wat te doen voor de maatschappij. Maar nu zeggen ze: het zijn allemaal zakkenvullers. En dat wordt overgenomen door de jongeren; die gaan zeggen ik moet zorgen voor mezelf want op de overheid kun je niet rekenen.'

(Arjen Brouwer, voormalig buschauffeur)

Bovenstaande uitspraken deden ouderen tegen SP-fractie leider Emile Roemer. Zij waren zich kapot geschrokken toen pensioenfondsen bekend maakten dat ze hun betalingen gaan verlagen. En de telefoon van de SP stond roodgloeiend van mensen die woedend waren omdat het over hun zelfopgebouwde te goed ging. Emile Roemer deelt hun boosheid: 'Wel de Grieken helpen, wel de banken helpen, maar de ouderen laten barsten – dát kan niet!'

INLEVEREN IS ONNODIG

Het is ook helemaal niet nodig om de pensioenen te verlagen, zegt SP-Kamerlid Paul Ulenbelt. De fondsen hebben 782 miljard euro in reserve en ze incasseren elk jaar 28 miljard euro. Daarvan keren ze er 23 miljard uit aan pensioen. Kerngezond,

zou je zeggen. Waarom dan ouderen de stuipen op het lijf jagen met dreigende vermindering van geld waar ze recht op hebben?

Paul Ulenbelt: 'Van de pensioenfondsen zelf hoeft dit niet. Maar zij moeten van minister Donner rekenen met de huidige rentestand. En door de crisis staat die nu laag, op twee procent. De centrale banken houden de rente laag om de economie te stimuleren dan kunnen bedrijven makkelijker lenen en investeren. Wat heeft die rente nu te maken met onze pensioenen? Door de rente op hun kapitaal groeit het vermogen van de fondsen. En zou de rente zo laag blijven als nu, dan groeit het kapitaal op papier te weinig om alle pensioenen in de verre toekomst te kunnen betalen. Daarom verplicht Donner de pensioen-

fondsen om maatregelen te nemen. Maar het is verkeerd om ervan uit te gaan dat de rente twee procent blijft. Kijk je naar de afgelopen vijftig jaar, dan zie je een gemiddelde van vier procent. Net als veel economen en andere deskundigen zeg ik: laat pensioenfondsen rekenen met de gemiddelde rentestand van de afgelopen tien jaar.

De fondsen hebben best tijd om te wachten op betere tijden. Maar de gepensioneerden, die tientallen jaren iedere maand een deel van hun salaris naar de fondsen zagen verhuizen, niet. Zij dreigen tien procent, of meer, van hun spaargeld te verliezen. Zij kunnen geen kant op. Dat geld gebruiken ze om de huur te betalen, de zorgpremie op te brengen, eten te kopen en hun kleinkinderen te bezoeken. Zij kunnen niet zomaar een krantenwijkje gaan nemen. Zij hebben in het verleden hard gewerkt voor hun welverdiende pensioen en wat de SP betreft moeten de omstandigheden zeer extreem zijn willen we de pensioenen gaan korten.'

SP: 'STEUN ONS VERZET'

Emile Roemer: 'We hebben het hier over mensen die Nederland hebben opgebouwd. Het is een schande dat zij de rekening van de crisis moeten betalen. Pensioenfondsen staan niet aan de rand van een financieel faillissement. Ze hebben 600 miljard euro in kas. Kortten op de pensioe-

nen is oneerlijk en onnodig. Door een boekhoudkundige truc worden mensen bang gemaakt Ik zal me verzetten tegen de pensioenroof door minister Donner. Ik hoop dat u ons daarbij wil steunen. Ga naar www.sp.nl/beschermdepensioenen'

FOTOGRAFIE: FELIX KALKMAN / HOLLANDSE HOOGTE

GLOEDNIEUWE RUBRIEK: DE 20 AAN... HUUB OOSTERHUIS LEGT ZIJN ZIEL BLOOT

Pagina 11

'We kunnen kapitalen besparen door een einde te maken aan onnodige bureaucratie.'

EMILE ROEMER:

'WE ZULLEN NEDERLAND MOBILISEREN TEGEN RECHTS AFBRAAKBELEID'

SP-fractie leider Emile Roemer heeft tevergeefs gepleit voor een kabinet dat zou werken aan een socialer en menselijker Nederland. Maar een centrum-linkse coalitie kreeg geen kans. Bij de pakken neerzitten, daar doet hij niet aan. Dus knokt hij met zijn partij voor een sociale uitweg uit de crisis, eerlijkere verdeling van welvaart en kwaliteit van onderwijs en zorg.

Bezuinigen is hét woord vandaag de dag.

Ja, heb je je portemonnee niet op orde dan zul je moeten bezuinigen. We zitten met een behoorlijke staatsschuld dus er moet worden bezuinigd. Maar wél verantwoord. Dus niet zoals VVD en CDA, die 18 miljard willen halen met maatregelen die gewone mensen keihard zullen treffen. Want snijden in bijvoorbeeld de sociale zekerheid, in wijkvoorzieningen en in onderwijs maakt teveel kapot. Die aanpak zadelt mensen op met financiële zorgen en vernielt de onderlinge sociale banden. Daardoor groeien de ieder-voor-zich-mentaliteit, onzekerheid en angst.

En voor de economie is het ook niet goed, want je knakt een weer langzaam opbloeiende economie in de knop.

Hoe moet het dan wel?

Natuurlijk moeten wij ook bezuinigen, een bedrag van 10 miljard bezuinigen in de komende vier jaar is verantwoord. En de SP wil het bedrag allereerst halen bij hen die het echt kunnen missen. Te beginnen bij de veroorzakers van deze crisis, dus de bankensector en de

speculanten. Ik heb niets tegen rijkdom, maar wel tegen armoede. Daarom zeg ik: verdeel de lasten eerlijk.

Bezuinigen mag van ons fors op defensie. Door op het gebied van vredesmissies de Nederlandse ambities een tandje terug te schakelen kan de krijgsmacht een stuk kleiner. We kunnen kapitalen besparen door een einde te maken aan onnodige bureaucratie, controlegekte en inefficiëntie bij ministeries, overheidsinstellingen en de gezondheidszorg. In de zorg moeten

'DE SP WIL INVESTEREN IN ONZE KINDEREN EN HUN ONDERWIJS'

er voor elk pilletje tig formulieren worden ingevuld en moet een perpetuum indicatieorgaan zich ermee bemoeien als je arts vindt dat je een rolstoel of iets anders nodig hebt. Bij ministeries wordt alles driedubbel gedaan en controle op controle uitgevoerd. Controle is goed, maar teveel betekent verspilling. Waarom

niet meer vertrouwen in de mensen die het werk doen? Vertrouw de arts, verpleegster of leraar. Maar nee, boven hen zijn de laatste jaren lagen van dure managers gezet.

Je wilt ook het minimumloon verhogen. Is dat nou wel verstandig in crisistijd?

Veel minimumloners kunnen niet rondkomen. Bij verhoging van hun loon snijdt het mes aan twee kanten. Ten eerste wordt hun pijn verzacht. Ten tweede stimuleer je de economie. Onderzoeken hebben keer op keer bewezen dat wie weinig heeft het extra geld direct besteedt voor levensonderhoud, maar dat beter gesitueerden hun geld vaak beleggen of besteden aan luxe. En dat doen ze vaak in het buitenland, dus daarmee wint Nederland niets.

Hoe reageren mensen op je sinds je fractieleider bent?

Als op een bekende Nederlander. Ze stoten elkaar aan als ze me zien, groeten me, vragen me wat ik van dingen vind, willen met me op de foto of vertellen hun verhaal. Over de hoeveelheid positieve reacties heb ik bepaald niet te klagen. Ik

ben daar dankbaar voor. Het is een enorme steun in de rug.

Wat heb je sinds je aantreden bereikt?

Het enthousiasme in de partij is terug na de domper van de gemeenteraadsverkiezingen. Ik heb daaraan kunnen bijdragen door positief te blijven, niet bij de pakken neer te zitten. Dat resulteerde in een toch redelijke uitslag bij de verkiezingen. Daarnaast werden er SP-moties aangenomen tegen de vermarkting van de thuiszorg en voor een onafhankelijk onderzoek naar de arbeidsomstandigheden bij TNT.

Al eens flink teleurgesteld?

Ik vind het jammer dat we in Den Haag alleen staan in ons pleidooi voor een sociaal alternatief. Een linkse samenwerking samen met het CDA zou 76 van de 150 Kamerzetels krijgen. Ik heb gezocht naar aanknopingspunten met de ideeën van andere partijen. Die zijn te vinden in het helpen van mensen die het echt niet zelf kunnen, of bijvoorbeeld in het zuinig omgaan met alles wat van ons allemaal is. Ik had graag verder gepraat met de partijen die ook tegen ongebreidelde individualisering zijn. Dan waren er nog heel wat verschillen op tafel gekomen, maar daar was over te praten geweest. Ik heb heel vaak mijn hand uitgestoken naar de PvdA, GroenLinks, D66 en CDA. Ik kwam zelfs met een soort concept van een alternatief regeerakkoord. Maar ze wilden niet. Natuurlijk baal ik, want Nederland wordt nu hartstikke rechts. De rekening voor de crisis gaat dus naar gewone mensen.

Wat is momenteel Nederlands grootste niet aan de crisis gerelateerde probleem?

Het opraken van olie en gas, en de klimaatverandering. We moeten hard gaan werken aan een duurzaam Nederland. Dat moet voor ons milieu, maar ook omdat brandstof-

heen moet. Bedrijventerreinen niet langs snelwegen aanleggen, maar aan het spoor. Mooi hoor, dat veel mensen woongenot vonden in Almere, maar laten we de volgende keer bij zo'n stad ook zorgen voor voldoende werkgelegenheid. Dan hoeft niet iedereen in de auto, in de file naar hun werk. Dat filerijden hoeft óók niet als je de werktijden spreidt.

Daarnaast moet het openbaar vervoer meer bieden: prettiger comfort, hogere betrouwbaarheid en beter betaalbaar. Dan zullen meer reizigers de auto laten staan. En met de nieuwste techniek kun je het verkeersaanbod veel beter regelen en files voorkomen.

Wat betreft migratie: de SP stelde de problemen al in de jaren tachtig aan de orde. Maar er werd twintig jaar de andere kant op gekeken. Nu zie je problemen in de grote steden. We hebben altijd al gewild dat elke nieuwkomer Nederlands leert. Ook moet iedereen meedoen, dus naar school of aan het werk. Ook vrouwen. En laten we ervoor zorgen dat scholen en wijken gemengd blijven. Dat biedt nieuwkomers meer kansen en voorkomt getto's.

Je hoort wel eens roepen dat iedereen zomaar Nederland binnen kan komen. Maar dat is echt niet zo, hoor. En rechtse partijen zeggen graag dat migratie ons land geen goed doet. Maar ondertussen moeten we hier door de liberalisering – waar juist diezelfde rechtse partijen voor zorgen – Polen, Roemenen en anderen toelaten. Ze komen als goedkope arbeidskracht voor Nederlandse bedrijven. Terwijl ze daarmee Nederlandse werklozen concurreren en hun vaardigheden plus kennis verloren zijn voor hun eigen land, begint met hun het verhaal van vooraf aan. Ze spreken de taal niet, zijn niet op de hoogte van Nederlandse gebruiken en voor je het weet worden ze in de buurt als tweederangsburgers met de nek aangekeken.

Heb je nog wel tijd om het land in te gaan?

Dat is voor mij geen kwestie van tijd, maar van prioriteit. Blijf ik achter mijn bureau of in mijn Kamerzetel zitten, dan heb ik straks te weinig idee van wat mensen belangrijk vinden en hoe het staat met onze samenleving. Dus ik máák gewoon tijd om mijn oor te luisteren leggen in wijken, bij organisaties en bedrijven. En daarbij wil ik verhalen van de mensen zelf horen. Bijvoorbeeld van vijftigplussers die niet meer aan de bak komen en straks tot hun 67ste zouden moeten werken. Zij maken zich grote zorgen, want voor hen dreigt twee jaar langer bijstand. Ik zal me daartegen verzetten.

Ik heb ouderen bezocht die zich kapot zijn geschrokken van de verhalen dat hun pensioenen worden gekort. Ze vrezen dat hun oudedagsvoorziening in gevaar is. Ook voor hen zal ik knokken. Ik ben bij bedrijven geweest, Nedcar, Akzo, Intervet en heb daar met werknemers gesproken. Ik kom op scholen, universiteiten, ziekenhuizen en loop met mensen mee van de thuiszorg. Noem maar op...

Voel je je dan niet machteloos omdat deze mensen van het

'IK BEN NIET TEGEN RIJKDOM, IK BEN TEGEN ARMOEDE'

schaarste de prijzen zal opdrijven. Met alle economische gevolgen van dien. We moeten investeren in nieuwe technologie, zoals het rendabel winnen van wind- en zonne-energie. Professor Miro Zeman liet me laatst op de Technische Universiteit Delft de eerste proefbaan van een nieuwe soort dunne-film zonnecel zien. Dat is broodnodig werk! We moeten zeker niet de roep om alternatieven laten verstommen door kolencentrales bij te blijven bouwen.

Even een paar kroeg- en verjaardagsfavorieten: files en migratie.

Files los je alleen op met meerdere maatregelen tegelijkertijd. Om te beginnen moeten we slimmer omgaan met onze ruimte: niet zomaar Vinex-wijken neerzetten en dan pas achteraf eens gaan nadenken of er misschien ook nog een trein of bus

'Wij zullen steeds weer optimisme en hoop bieden als alternatief voor het rechtse pessimisme en wantrouwen.'

kabinet niets hoeven te verwachten?

Integendeel, ik voel me strijdbaar, omdat ik zie waar ik het voor doe. Dat is reden er een extra schepje bovenop te doen. Door actievoeren met mensen die dezelfde ideeën hebben over een socialer Nederland en door de rug recht te houden in de Tweede Kamer ga ik alleen maar voor succes. En dat geeft energie.

Schiet er privé veel bij in sinds je de fractie leidt?

Een beetje, want ik ben natuurlijk publiek bezit geworden. Me even terugtrekken en bijkomen is wat lastiger, maar je hoort me niet klagen. Dat hoort erbij. Ik geniet nog best van een lekker stukje fietsen

en deze zomer heb ik heerlijk uitgewaaid op Texel. En als het even kan, trap ik op zaterdag een balletje of speel een potje tennis. Ik kan er goed tegen. En mocht het toch even iets teveel worden dan trekken mijn vrouw en dochters wel aan de bel. Ze letten goed op me.

Welk besluit van het vorige kabinet ga je proberen terug te draaien?

Laat ik niet één bepaald punt noemen, anders krijgt dat teveel nadruk. Met een rechts kabinet hoeven we onze koers niet te veranderen. We blijven bijvoorbeeld strijden tegen armoede. In Nederland leven een paar honderdduizend

kinderen onder de armoedegrens. We moeten er alles aan doen om de huurwoningen betaalbaar te houden. Als de huurprijzen worden vrijgegeven, dan komen er nog meer mensen in financiële problemen. We moeten hard aan het werk om de arbeidsvoorwaarden van werknemers te behouden. Wij zullen steeds weer optimisme en hoop bieden als alternatief voor het rechtse pessimisme en wantrouwen.

Je stond voor stakende schoo- makers en protesterende post- bezorgers; gaan we dat beeld vaker zien?

Actievoeren is geen doel op zich, maar een middel. Maar reken erop

dat we Nederland zullen mobiliseren tegen een rechts afbraakbeleid. En als daar acties voor nodig zijn, dan komen die er.

Over armoede onder kinderen; ken jij ze persoonlijk?

Ja, ik heb achttien jaar voor de klas gestaan. Er zaten in de klas altijd wel kinderen die nergens over meepraatten omdat er geen geld was voor verenigingscontributie. Dus geen sport, geen muzieklés. Dan regel je iets om kinderen uiteraard toch mee te nemen op schoolreisje omdat de ouders die bijdrage niet konden missen. Op een school kreeg ik laatst van een docente te horen dat chips regelmatig de hoofdmaaltijd van een aantal kin-

'HET LAND IN GAAN EN MIJN OOR TE LUISTEREN LEGGEN BIJ DE MENSEN IS GEEN KWESTIE VAN TIJD, MAAR VAN PRIORITEIT'

deren is. Daar word ik verdrietig van. Kinderen mogen er nooit de dupe van worden dat hun ouders de eindjes niet aan elkaar kunnen knopen. Want dan worden ze buitengesloten.

Heus, de armoede in Nederland is groter dan het lijkt. Onder ouderen, zelfstandigen zonder personeel en kleine ondernemers is er veel stille armoede. Zij lopen niet te koop met hun situatie. Voor hen zou aanvullende ondersteuning moeten zijn. We willen armoede bestrijden door kinderbijslag, kinderopvang en ziektekostenverzekering inkomensafhankelijk te maken. Dus wie weinig heeft betaalt weinig, wie veel heeft betaalt wat meer. En door het minimumloon te verhogen.

Nog iets waarover je je hart wilt luchten?

Nou en of! Ik maak me grote zorgen over het onderwijs. Daar is twintig jaar lang op beknibbeld. Door de budgetten te verlagen, maar ook met pedagogische trucs zoals het competentiegericht leren. Die leervorm zou leerlingen zelfstandigheid bijbrengen, maar feitelijk laat je ze aan hun lot over door met veel te weinig begeleiding de kinderen in veel te grote klassen te laten aanmodderen. Puur om te bezuinigen. En de kwaliteit van het onderwijs, waar leerlingen recht op hebben, ging daardoor hollend achteruit. Nog zo iets: onder het etiket *samen weer naar school* werden leerlingen van het speciaal onderwijs op reguliere scholen ondergebracht. Dat zou zogenaamd goed zijn voor ze. Maar in wezen was ook dat een belachelijke bezuinigingsmaatregel, want de leraren kregen niet extra middelen om hun taak uit te voeren. Ten koste van iedereen. Want de leraar werkte zich het apezuur maar schoot altijd tekort, hij moest heel veel aandacht geven aan leerlingen die eigenlijk in het speciaal onderwijs thuishoorden, maar ondertussen raakten zijn andere leerlingen in de vergeethoek.

Ik wil weer investeren in onze kinderen en hun onderwijs. Er moet meer geld naar onderwijs, de scholen en klassen mogen niet te groot worden en de leraar moet weer baas worden in eigen klas. Geef de mensen die het werk doen – ik spreek nu over leraren maar het geldt ook voor de zorg en andere sectoren – het vertrouwen en hun verantwoordelijkheid terug. Dan bespaar je alvast op de enorme bureaucratie en managementdrift die de school frustrereert.

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

EMILE ROEMER HEEFT NOG VEEL MEER TE MELDEN. KIJK MAAR OP WWW.EMILEROEMER.NL

BALANS VAN VIER JAAR VECHTEN IN AFGHANISTAN

Nu de Nederlandse militairen zich terugtrekken uit Afghanistan, is het tijd de balans op te maken. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel ziet één enkel plusje, maar een trits minpunten. 'Al Qaida is niet uitgeschakeld en de Taliban maken in grote delen van het land de dienst uit.'

Een uitgezonden vader wordt feestelijk verwelkomd op het vliegveld van Eindhoven na zijn terugkeer uit Afghanistan.

VEEL OFFERS, WEINIG RESULTAAT

Was het een opbouw- of een vechtmismissie? Na vier jaar onduidelijkheid, gebroken verkiezingsbeloften en een gevallen kabinet (zie kader), moet de Nederlandse politiek zich de vraag stellen: was de missie in Uruzgan alle offers waard? Namens de SP maakt Kamerlid Harry van Bommel de balans op.

MIN: VEEL SLACHTOFFERS

Harry: 'Behalve de 24 Nederlandse militairen en nog meer gewonden, zijn er onder de Afghaanse burgers ook slachtoffers gevallen. Nederland heeft meegedaan aan missies, waar onnodig veel onschuldigen werden gedood.'

MIN: HAAT TEGENOVER HET WESTEN

'De militaire acties eisen veel burgerslachtoffers. Er zijn schattingen dat bijna 30 duizend burgerdoden het gevolg zijn van geweld door de Westerse troepenmacht. Tel daarbij op de willekeurige en weinig respectvolle nachtelijke huiszoekingen door vooral Amerikaanse troepen en het feit dat je als Afghaan constant moet vrezen dat je voor terrorist wordt aangezien; dan begrijp je dat veel Afghanen geen warme ge-

voelens hebben voor het Westen. Niet voor niets slagen de Taliban er steeds beter in om nieuwe rekruten te vinden.'

MIN: KOSTEN

'De kosten van de missie vallen veel hoger uit dan waar rekening mee was gehouden. Volgens onderzoekers van de Nederlandse Defensie Academie kost de missie ons 2 miljard euro. Dat is heel erg veel geld in een tijd waarin wordt gesproken over keiharde bezuinigingen. Helemaal als je meerekent dat een deel van ons belastinggeld is verdwenen in de zakken van corrupte lokale bestuurders aan wie hulp- en ontwikkelingsgeld is toevertrouwd.'

MIN: GEWELD NEEMT TOE

'Bij een succesvolle missie zou je verwachten dat het geweld afneemt. Maar het is in de loop der jaren alleen maar toegenomen.'

NEUTRAAL: HET LOKALE BESTUUR

'Dit is een lastig punt. Er is tijdens de missie geïnvesteerd in lokaal bestuur, zodat de Taliban het niet meteen weer overnemen

als we daar weg zijn. Maar er is samengewerkt met types waarvan je kunt afvragen of de Afghanen daar wel zo blij mee moeten zijn. Corruptie lijkt de norm. De positie van Afghaanse krijgsheren is versterkt sinds de oorlog begon. Ook de Nederlandse militairen werken samen met de lokale krijgshere, Matiullah Khan, die verdacht wordt van het vermoorden van tientallen gevangenen. En je moet concluderen dat de door het Westen naar voren geschoven president Karzai geen draagvlak onder de bevolking heeft. Er zijn weliswaar verkiezingen geweest, maar die heeft Karzai met fraude gewonnen. Dit versterkt alleen maar de haat tegen het Westen; Karzai wordt gezien als handlangers van het Westen die kost wat kost aan de macht moet blijven.'

NEUTRAAL: TALIBAN EN AL QAIDA

'Door de inval in Afghanistan zijn de Taliban uit hun regeringsmacht gezet. En Al Qaida heeft daardoor niet meer de redelijk veilige haven die ze hadden. Maar als rebellenleger zijn de Taliban na de inval alleen maar steeds sterker geworden. Grote delen van Afghanistan zijn in handen van de Taliban.

En een terroristische organisatie als Al Qaida is niet plaatsgebonden; die verdwijnt niet als je een land verovert.'

NEUTRAAL: POLITIE EN LEGER

'Er is wel gewerkt aan de opbouw en opbouw van politie en leger. Maar daar moet je echt niet te veel van voorstellen. Beide worden door verschillende experts als zwak en klein bestempeld. En de politie wordt vooral opgeleid en ingezet voor oorlogshandelingen.'

PLUS: OPBOUW

'Het zou een opbouwmissie worden. Daar zijn de Nederlanders weinig aan toegekomen, maar er is wel degelijk wat bereikt. In Tarin Kowt, de hoofdstad van Uruzgan, is een goed ziekenhuis gerealiseerd en in de provincie zijn nu meer dan 150 medische hulp- posten. Scholen zijn heropend en er is begonnen met de aanleg van een asfaltweg. Natuurlijk hebben hulporganisaties daarbij een grote rol gespeeld, maar onze militairen verdienen lof dat zij onder zulke zware omstandigheden deze projecten op zijn minst hebben bevorderd. En vergeet niet de humanitaire hulp

die onder bescherming van Nederlandse militairen kon plaatsvinden.'

CONCLUSIE

Harry: 'We hebben weinig van onze doelstellingen gehaald. Dat was onder de omstandigheden – het is nog steeds en in toenemende mate oorlog in Afghanistan – ook onmogelijk. De SP heeft vanaf het begin gewezen op de onmogelijkheid van een opbouwmissie. Wij waren niet bereid om onze soldaten in gevaar te brengen voor een onmogelijke opdracht. Dat is wel gebeurd. Onze militairen werden zo onderdeel van een foute oorlog met een desastreuze strategie. Ik vind daarom dat iedere politicus deze balans moet opmaken. Ik pleit dan ook voor een parlementair onderzoek naar de Nederlandse missie in Afghanistan. Wij móeten leren van de oorlog in Afghanistan, om te voorkomen dat we ooit nog Nederlandse soldaten in gevaar door hen met een onmogelijke opdracht op pad te sturen.'

TEKST: DIEDERIK OLDERS
FOTOGRAFIE: KOEN VERHEIJDEN /
HOLLANDE HOOGTE

TIJDSLIJN AFHANISTAN

Najaar 2001: Bombardementen op ondermeer hoofdstad Kabul door de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk leiden de oorlog in Afghanistan in. Als doel wordt genoemd het uitschakelen van terroristennetwerk Al Qaida en het regime dat hen steunt, de Taliban. Al snel biedt ook Nederland militaire steun aan.

Najaar 2005: De NAVO verzoekt Nederland duizend militairen te leveren voor wederopbouw in de provincie Uruzgan. Regeringspartij D66 en grootste oppositiepartij PvdA lijken tegen de missie te zijn.

Begin 2006: Zowel D66 als PvdA draaien en de Tweede Kamer stemt voor de missie naar Uruz-

gan. Nederland zal twee jaar een leidende rol spelen in de missie. Naam van de operatie: Task Force Uruzgan.

Winter 2007: Onder druk van de NAVO wil het kabinet de missie in Uruzgan verlengen. De PvdA, nu regeringspartij en tijdens de verkiezingen in 2006 nog tegen verlenging, draait weer. De missie wordt verlengd tot en met 2010.

Najaar 2009: Er ontstaat verwarring omdat Defensie-minister

Van Middelkoop zegt dat nogmaals verlengen niet uitgesloten is. PvdA-leider Bos spreekt dat tegen. CDA-minister Verhage wil wel praten over verlenging. De onduidelijkheid tussen de coalitiepartners houdt aan tot in 2010. **Februari 2010:** Een officieel verzoek van de NAVO om weer te verlengen zet de verhoudingen in het kabinet op scherp. De PvdA durft zo vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen niet nogmaals te draaien. Het kabinet valt.

April 2010: Tijdens de verkiezingscampagne blijkt de PvdA alweer gedraaid te zijn. De PvdA wilde eerst niet praten over een politiemissie met militairen, en mede daardoor viel het kabinet. Nu blijkt de nieuwe PvdA-lijsttrekker Cohen toch weer bereid daarover te praten.

Augustus 2010: Het einde van Task Force Uruzgan. Het zal nog enige maanden duren voor alle militairen Afghanistan uit zijn.

SP: MINDER STAATSSCHULD MET SOCIALER BELEID

NU 18 MILJARD BEZUINIGEN IS NIET VERANTWOORD

Onverantwoord. Zo noemt SP-Kamerlid annex woordvoerder Financiën Ewout Irrgang de bezuinigingen van 18 tot 20 miljard euro die CDA en VVD willen doorvoeren. Bezuinigingen zijn slecht voor onze broze economie en zullen de gewone mensen keihard treffen.

Wat vind je van de door rechts voorgenomen bezuinigingen van 18 tot 20 miljard euro?

Onverantwoord in de huidige situatie. We zitten in de grootste crisis van de laatste tachtig jaar. Niet alleen in Nederland, over de gehele wereld. Normaal gesproken zou de centrale bank de rente verlagen om de economie te stimuleren, maar de rente bedraagt al bijna nul. Door bezuinigen stimuleer je de economie nu niet. Zodra het weer iets beter gaat moet je ook nog niet bezuinigen want dan knak je de opbloei in de knop.

Hoe komen ze op het bedrag van 18 miljard?

Er is gerekend vanuit de vraag wat er zou gebeuren als de economie herstelt. Kijk je dan naar de komende kabinetsperiode dan zou aan het einde – in 2015 – er een tekort zijn van 18 miljard euro. Maar dat is natuurlijk heel onzeker, want niemand kan in de toekomst kijken. Het kan veel meer of minder zijn. En bezuinig je 18 miljard, dan zal er veel minder economische groei zijn en dus minder belastingopbrengsten. Op die manier ben je de helft van het bezuinigingsbedrag weer kwijt, dus werkt zo'n bezuiniging niet.

En wat wil de SP?

Als het kán willen we 10 miljard bezuinigen, maar we willen nu eerst de economie stimuleren. Door overheidsinvesteringen te doen, want daaraan zitten voordelen. Ten eerste geef je geld uit dat direct in de economie terecht komt en waarvan je ongeveer de helft weer terugziet in de belastingopbrengsten. Ten tweede is de uitgave éénmalig en leidt dus niet tot structurele verslechtering van de overheidsfinanciën. En ten derde hebben investeringen maatschappelijk nut. Denk aan wegen, spooraanleg, duurzame energie. Dergelijke projecten die toch al gepland waren zouden we versneld kunnen uitvoeren. Dat is ook goed voor de werkgelegenheid. Investeren voor bijvoorbeeld 10 miljard betekent dus economische groei en ongeveer de helft vloeit terug in de schatkist. Rechts wil belastingverlaging, maar daar heb je weinig aan. Het is namelijk niet aannemelijk dat mensen hun belastingvoordeel gaan besteden. En bestedingen zijn nu juist noodzakelijk voor economische groei.

Wanneer is bezuinigen wel verantwoord?

Pas na forse groei van de economie. Een paar procent groei is niet ge-

noeg. Stel, de economie groeit met iets meer dan twee procent, dan zitten we nog altijd met niet-gebruikte productiecapaciteit. Bijvoorbeeld de vele werklozen die er dan nog steeds zijn. Eerst moet je die in kunnen zetten, pas dan kun je bezuinigen. Eigenlijk moet je bezuinigen in tijden dat het echt goed gaat. In 2007 hadden we lage werkloosheid, stijgende prijzen en stijgende lonen. Toen had het gemoeten, want de situatie was toen slechts tijdelijk goed en niet structureel.

Komt het moment dat je bezuinigen gaat, waarin wil je dan absoluut niet snijden?

Dat is een politieke keuze. De SP wil bijvoorbeeld minder militaire uitzendingen, minder als onderaannemer voor de VS fungeren. Dat is dus bezuinigen op Defensie. Of neem de gezondheidszorg. Je kunt de zorg inkomensafhankelijk maken, waar de SP voorstander van is. Je kunt ook het eigen risico verhogen, zoals rechts wil. Dan weet je dat je chronisch zieken treft. Dat is de keuze van rechts, maar niet van de SP. Wij willen niet dat de solidariteit uit de zorg verdwijnt. Dus ook de verkleining van het pakket van vergoedbare zorg, zoals het CDA wil, wijzen wij af.

Niet bezuinigen, vasthouden aan sociale solidariteit; velen zeggen dan toch: zie je wel, een linkse partij maakt altijd een potje van 's lands financiën.

Dat zal vast gezegd worden, maar is onjuist. De hoogste stijging van het overheidstekort heeft Nederland gehad door toedoen van het kabinet Van Agt/Wiegel. In de geschiedenis zijn er voldoende voorbeelden waarin links de financiën op orde heeft gebracht.

EERST EEN BAAN VOOR ALLE WERKLOZEN, PAS DAARNA BEZUINIGEN

Veel mensen maken een vergelijking tussen de overheidsfinanciën en hun eigen huishoudboekje. Maar die vergelijking gaat mank. Want de overheid is eeuwigdurend en kan kun dus een permanent financieel tekort hebben zolang dat niet te hoog is. Als burger kan dat niet. Bovendien: ga je als individu in je eigen huishouden bezuinigen, dan

Ewout Irrgang: 'Door te forse bezuinigingen blijft de werkloosheid onnodig hoog, gaan de uitkeringen omlaag en gaan mensen flink meer betalen voor hun zorg en huurwoning.'

leidt dat niet tot verlaging van je salaris. Maar helaas zal een bezuinigende overheid de eigen inkomsten wél zien dalen. Rechts heeft moeite daar rekening mee te houden.

Waarom willen rechtse partijen het dan zo?

Ze gebruiken bezuinigingen om hun eigen politieke voorkeuren te bedienen: snijden in de sociale zekerheid en belastingen verlagen.

Met welk gevolg voor gewone mensen?

De werkloosheid zal minder snel dalen. Mensen gaan meer betalen voor gezondheidszorg door verhoging van het eigen risico en door het verkleinen van het zorgpakket. De huren zullen fors stijgen en de uitkeringen worden verlaagd.

De SP belooft in haar verkiezingsprogramma zich in te zetten voor een bankheffing. Hoe staat het daarmee?

Er leek even een internationale doorbraak te komen; dat banken – de veroorzakers van de crisis – zelf

gingen meebetalen aan de schade die ze hadden aangericht. Maar uiteindelijk kwam het er niet van doordat de VS afhaakte. En nu gebruikt minister De Jager dat als argument om niets te doen. Maar het is een bedenkelijk argument, want dit kan ook op Europees of nationaal niveau worden geregeld. Wij willen dat banken meebetalen aan de crisis die ze zelf hebben veroorzaakt. CDA en VVD willen dat niet. Ondertussen willen zij de hypotheekrente-aftrek niet aanpakken en huurverhogingen doorvoeren. Dat laatste raakt vooral mensen met de laagste inkomens. En ondertussen worden veel mensen die het niet nodig hebben gesubsidieerd via de hypotheekrenteaftrek. Die wil de SP wel aanpakken – maar let op, we beperken de aftrek tot en met een bedrag van 350 duizend euro niet.

Hoe zorgelijk is de stand van zaken nu eigenlijk?

Er wordt wel eens de indruk gewekt alsof Nederland qua financiële situatie een soort Griekenland

is. Maar terwijl Griekenland écht snel moest ingrijpen, heeft het Centraal Planbureau uitgerekend dat het begrotingstekort van Nederland bij ongewijzigd beleid zal dalen van zes naar drie procent in 2015. Natuurlijk blijft het goed om moeite te doen dat verder te verlagen als het kan, maar drie procent is minder dan het in Europees afgesproken maximum. Het Planbureau heeft uitgerekend dat de uitvoering van SP-beleid zou leiden tot een tekort van ongeveer 1½ procent in 2015. Maar dan wél sociaal en eerlijk voor iedereen en met zorg voor onze moeizaam opkrabbelende economie.

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

MEER INZICHTEN VAN EWOUT IRRGANG EN MEER OVER DE SP-VISIE OP GELD, BELASTING, WELVAARTSVERDELING EN ANDE-RE ECONOMISCHE KWESTIES OP WWW.SP.NL/GELD

TIJDLOOS TIJDROVEND EIGENTIJD

In de Hortus Botanicus in Amsterdam: 'De tijdloze sfeer geeft me een vakantiegevoel.'

Tijd bestaat niet, zei Einstein. Met een volle agenda, een snel veranderende wereld en alléén rust aan je hoofd als je die zelf afdwingt, heb je niets aan die wijsheid. Celebrity's vertellen in deze rubriek over hun tijdbeleving. Deze keer: Serge-Henri Valcke (64), acteur en multi-talent. Vooral bekend van de tv-series *Baantjer* en *In de Vlaamsche Pot*. Tot zijn spijt.

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

TIJDLOOS

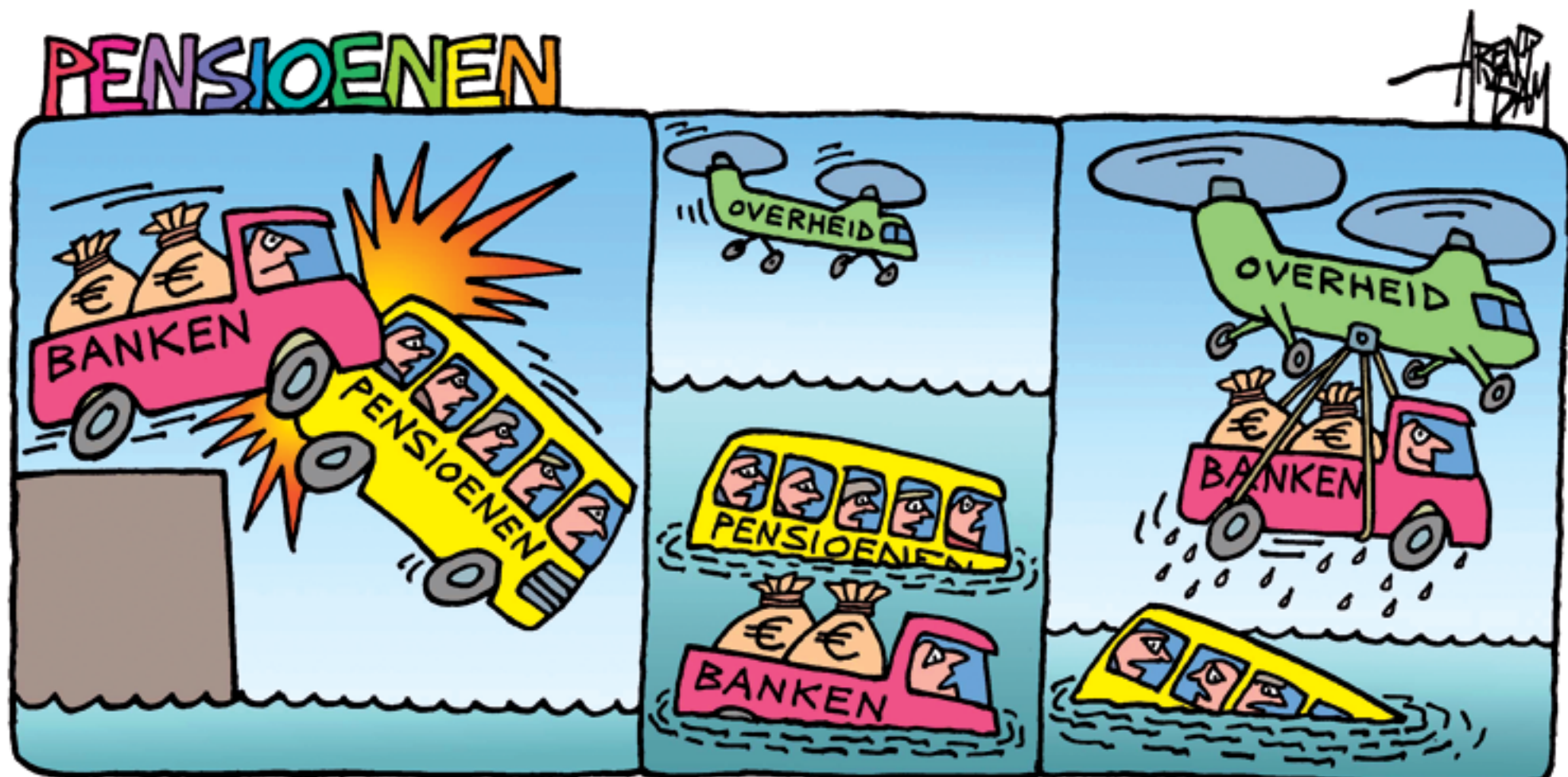
Serge-Henri Valcke: 'Hier in de Hortus Botanicus hoor je geen verkeer, zelfs geen tram in de verte. Alsof de tijd heeft stilgestaan. Ik ben geen kenner van de natuur. Van de planten, vlinders en ander exotisch moois weet ik niet veel, maar de sfeer geeft me een vakantiegevoel. Vakantie voor een uurtje, dat heb ik regelmatig nodig om even weg te zijn van alles en iedereen. Ik ben bezig met meerdere dingen tegelijk en neem nogal eens teveel hooi op mijn vork. Dus ik móet op tijd even op mezelf zijn, anders draai ik door. Het is hier ook heerlijk dankzij de heerlijke broodjes en cappuccino in het restaurant.

Toen het Stedelijk Museum nog open was kwam ik daar zelfs twee keer per week. Ook daar was ik dan in een andere wereld. Ging ik voor

één schilderij zitten en liet ik me helemaal meevoeren, weg van de drukte van alledag. Het gaf inspiratie om samen met andere mensen naar dezelfde kunst te kijken, zonder met ze te moeten praten. En natuurlijk waren ook daar het broodje en de cappuccino uitstekend. En weet je waar ik ook helemaal even vrij kan zijn van al het gedoe? Vlak aan de noordkant van het IJ, tegenover het centraal station van Amsterdam. Dan neem ik de pont en ga ik op weg naar het eerste horecatentje dat je daar tegenkomt. Op het water is het al vakantie en aan de overkant sta je ineens in een heel ander landschap. Helemaal eruit. Héérlijk.'

TIJDROVEND

'Als knipoog naar de glossy's die de naam dragen van bekende Nederlanders geef ik mijn eigen fotoblad uit. Naast acteren fotografeer ik en doe ik andere dingen. Téveel dingen eigenlijk. Daarom kan het vijfde nummer van *Zissnottaglossy* wel eens de laatste worden. Momenteel vraagt de ziekte van mijn vader al mijn tijd. Hij is negentig jaar en ligt met botkanker in een Brussels ziekenhuis. Ik steun mijn moeder, doe de boodschappen, kook en rijd heen-en-weer naar het ziekenhuis. Dat doe ik met liefde, maar heb geen minuut rust. Eigenlijk komt het wel uit dat ik even zonder werk zit. Ik lees wel een filmscript met een mogelijke hoofdrol voor mij. Er zijn meer kandidaten, dus ik moet niet téveel tijd investeren. Anders ga ik van die

'Nieuwe media, ik heb er niet zoveel mee.' Dus blij met het gsm-verbod op het terras van de Hortus Botanicus.

Tijdrovend was zijn gevecht voor het behoud van het Wibauthuis: 'Het is vreselijk hoe lelijk ze Amsterdam maken. Allemaal zo Anton Pieck-achtig, veilig, truttig.'

personage houden en dan valt een afwijzing zwaar tegen. Teksten voor film- en tv-rollen leren kost veel tijd. Bij toneel is dat minder, want tijdens een maand repeteren valt de tekst logisch op zijn plek.

Ik kan ergens helemaal voor gaan en er veel tijd in steken. Voorbeeld: ik heb geknokt voor 't behoud van het Wibauthuis in Amsterdam. Alles gefotografeerd, de architect benaderd, de burgemeester geschreven, gepleit bij Monumentenzorg, gediscussieerd met de schoonheidscommissie. Tevergeefs. De enorme desinteresse was schokkend. Wat is het toch vreselijk hoe lelijk ze Amsterdam maken. Ik vind het allemaal zo Anton Pieck-achtig, veilig, truttig, zonder lef en met minimale creativiteit.

Enfin, dus altijd bezig. En wie weet

wat er nog bijkomt. Mijn neef heeft een kledingwinkel. Ik ging mee inkopen en toen vroeg de ontwerper van een Nederlands merk of ik eens samen met hem wilde ontwerpen. Dat doe ik misschien wel over een tijdje. Ik maak overigens al juwelen. De helft van de opbrengst gaat naar een bejaardenhuis in Moldavië.'

EIGENTIJD

'Nieuwe media, ik heb er niet zoveel mee. Ik internetbankier zelfs niet. Heb geen geduld me in dat gedoe te verdiepen. Chatten, twitteren, bloggen? Niet aan mij besteed. Ik vind het angstaanjagend dat ze digitaal je gangen na kunnen gaan. Jammer dat nieuwe media de plaats innemen van persoonlijk contact. Mensen die nog nooit elkaar de hand hebben geschud, weten van

alles over elkaar. Vreselijk dat mensen zich zo te kijk zetten. Ook op televisie. Ik gun iedereen zijn vijftien minuten roem, maar bijna elke avond gaat er een soort beerput open als mensen hun privé drama's tentoonstellen.

Al twee jaar ben ik bezig aan een eigen website. Ik wil tonen dat ik veel meer ben dan acteur in *In de Vlaamse Pot* en *Baantjer*. Het voelt een beetje als straf dat na het succes van die tv-series niemand weet wat ik nog meer doe. Ik heb rollen gehad in meer dan honderd films. Bijvoorbeeld in *No Man's Land*, die een Oscar en veel andere prijzen heeft gewonnen. Ik produceer, zit in toneelstukken en musicals, fotografeer en ben soms politiek actief. Als lijstduwer stond ik in Amsterdam op de kieslijst van de SP. België is

mijn vaderland, maar waar ik woon wil ik meedoen en me laten horen. Ik kom uit een rood nest en de SP ligt het dichtst bij mijn gedachtegoed. Misschien verklaren mijn rode wortels mijn fascinatie voor communistische landen en landen die dat ooit waren. De architectuur boeit me en die leg ik vast op foto. Nee, ik ben geen aanhanger van het

communisme. Hoe goed het idee ook is, het is mislukt. Geef mensen macht en ze gaan het misbruiken, ook in dat systeem. Maar ze spiegelden graag voor hoe het had moeten zijn. En de beelden die dat uitdrukken, naast robuuste architectuur ook posters en kunst, boeien me. Ik laat 't nog wel eens zien, op mijn eigen website.'

DE AANHOUDER WINT

Komen maatregelen voor een beter Nederland tot stand door een voorstel indienen en er dan na een middagje praten over te stemmen in de Tweede Kamer? Vergeet het maar! Politiek slagen is alleen weggelegd voor degenen met een héél lange adem. Kijk maar naar deze SP-successen.

VERBOD OP FOKKEN BONTNERTS

Het begin: Op 12 december 1995 noemt Kamerlid SP-Remi Poppe het 'huisvesten van nertsens in groepen in strijd met het solitaire karakter van dit dier.' Volgens Remi moet bekeken worden of 'dit eigenlijk niet uit den boze is.'

Het succes: Op 30 juni 2010 steunt de Tweede Kamer de initiatiefwet van SP-Kamerlid Krista van Velzen en PvdA-Kamerlid Harm Evert Waalkens voor een nertsenfokverbod.

Winst: Een einde aan het jaarlijks vergassen van vijf miljoen nertsens. De Tweede Kamer stelt nu eens niet

economische belangen boven het welzijn van dieren.

Saillant detail: Tijdens de Troonrede in september 2008 draagt Krista van Velzen een hoed van bont. Het materiaal is geleverd door mensen die spijt hebben van hun aankoop. Op hun verzoek draagt Krista het hoofddeksel met 'spijtbont', dat grote indruk maakt op zowel de voor als tegenstanders van bont.

Lange adem: 4½ jaar.

DE THUISZORG VERBETERD

Het begin: In 2006 leidt Agnes Kant namens de SP het verzet tegen invoering van de Wet Maatschappelij-

2008: Krista draagt 'spijtbont' tijdens Prinsjesdag.

ke Ondersteuning, die verantwoordelijkheden in de huishoudelijke thuiszorg verschuift en overlaat aan de markt. Haar partij ziet in de wet een slinkse route om te bezuinigen.

Het succes: Op 20 mei 2010 steunt de Tweede Kamer drie initiatiefwetten van Agnes Kant. Daarmee wordt

de marktwerking in de huishoudelijke zorg stopgezet, komen er basistarieven voor de te leveren zorg en worden gemeenten verplicht het thuiszorggeld aan niets anders dan thuiszorg te besteden.

Winst: Een einde aan de negatieve gevolgen van de marktwerking. De werknemers worden niet uitgebuit en ouderen krijgen minder vaak te maken met het verlies van hun vertrouwde hulp.

Saillant detail: De SP zet een tv-spotje in waarin de hoogbejaarde Mieke zich uitkleedt. Het filmpje wint in 2008 de Gouden Loekie, de onderscheiding voor het beste spotje van het jaar.

Lange adem: 4 jaar.

FONDS VOOR KLOKKENLUIDERS

Het begin: In 2004 onderzoekt de SP de positie van klokkenluiders en concludeert dat deze nauwelijks worden beschermd. Dit naar aanleiding van de kwesties Fred Spijkers en Ad Bos. Spijkers werd vanaf 1984 financieel en persoonlijk gebroken door zijn werkgever bij Defensie, nadat hij had geweigerd de schuld van een dodelijk mijnongeluk bij het slachtoffer te leggen. De feiten

bewezen zijn gelijk. Bos bracht in 2000 structurele bouwfraude aan het licht en moest daarom zowel financieel als psychisch zware klappen verduren van Justitie.

Het succes: In 2007 steunt de Tweede Kamer het voorstel van SP-Kamerlid Ronald van Raak om een onafhankelijk klokkenluiderfonds op te richten.

Winst: Voortaan kunnen klokkenluiders rekenen op ondersteuning, zodat ze niet meer financieel aan de grond komen te zitten als ze melding doen van misstanden.

Saillant detail: De kosten van een trits rechtszaken kostte Ad Bos zijn huis. Met zijn vrouw leefde hij bijna een jaar in een caravan. Fred Spijkers werd op last van de inlichtingendienst psychiatrisch onderzocht. De diagnose 'paranoïde en schizofreen' bracht hem in de WAO.

Lange adem: 7 jaar.

TEKST: MAARTEN HIJNK
FOTOGRAFIE: ROBIN UTRECHT / HOLLANDNDE HOOGTE

U HOEFT GEEN SUCCES VAN DE SP TE MISSEN, WANT ZE STAAN OP WWW.SP.NL

'BESCHERM ONZE WERKGELEGENHEID EN KENNIS DOOR WETGEVING'

Het personeel van Organon laat zich niet zomaar naar de slachtbank leiden.

SP VECHT VOOR NEDERLANDSE INDUSTRIE

Farmaceutisch bedrijf Organon in Oss moet van zijn nieuwe eigenaar dicht. Het is een trend: een buitenlandse firma neemt een Nederlands bedrijf over en kleedt het uit zonder rekening te houden met de werknemers. Zij worden ontslagen (Organon) of worden beknot in arbeidsrechten en salaris (TNT). SP-Kamerleden Sharon Gesthuizen en Paul Ulenbelt vinden dat de overheid een stokje moet steken voor deze gang van zaken.

Ontslag en persoonlijke drama's voor 2.175 werknemers. Een doffe dreun voor de regio Oss en forse schade aan de kenniseconomie van Nederland. Nóg meer mensen op straat: honderden personeelsleden van toeleveranciers, schoonmaak-, catering-, installatie- en onderhoudsbedrijven die aan Organon leverden. Ziekenhuizen en universiteiten in Nederland verliezen een belangrijke partner. En dat allemaal doordat Organon-eigenaar Merck/MSD de researchafdeling van Organon van Oss naar Amerika wil verhuizen. MSD dat in het laatste kwartaal van 2009 een netto winst van 5 miljard dollar behaalde, nam vorig jaar Schering Plough over, dat op zijn beurt in 2007 het in 1923 opgerichte Organon had overgenomen.

Het personeel, de ondernemingsraad, de Raad van Commissarissen, vakbonden en de SP trokken een breed front tegen Merck. Dankzij hun protestacties is de sluiting nu uitgesteld tot 31 december. Tot die tijd is ook een rechtszaak van de ondernemingsraad (O.R.) tegen de directie van Merck opgeschort. In de komende maanden gaan beide partijen op zoek naar alternatieven

om de activiteiten van Organon in Nederland voort te zetten. Verkoop aan derden kan een optie zijn. Dus de 2.175 werknemers zitten in grote onzekerheid.

SP-Kamerleden Paul Ulenbelt en Sharon Gesthuizen veroordelen de verkoopwens van Merck. Ze zijn sowieso tegen de onvoorwaardelijke uitverkoop van Nederlandse bedrijven aan buitenlandse firma's die geen boodschap hebben aan het lot van de mensen die, soms al een leven lang, keihard werken voor het succes van hun werkgever. Al meerdere bedrijven zijn in buitenlandse handen gekomen en vervol-

'SINDE DE CRISIS BEGRIJPT IEDEREEN DAT AANDEELHOUDERS TEVEEL MACHT HEBBEN'

gens uitgekleeft. De regering kijkt telkens lijdzaam toe, daarom willen Paul en Sharon

nu wettelijke maatregelen. Die komen wellicht te laat voor de werknemers van Organon.

De regering zou meer kunnen doen. De minister van Economische Zaken kan Merck/MSD een octrooi-rechtelijke dwanglicentie opleggen. Zo zou de kennis in Nederland kunnen blijven en de research kans maken op een doorstart. Paul: 'Het criterium is het algemeen belang van Nederland als kennisland. En tja, als de kennis in ons land blijft is het maar de vraag of Merck/MSD die verplaatsing nog wel de moeite waard vindt. Kennis vertegenwoordigt economische waarde. Als die waarde naar de VS gaat en aan Nederland wordt onttrokken, dan moet daar belasting over betaald worden. Vergis je niet; kennis is eenderde deel van de bedrijfswaarde. Organon is voor 11 miljard euro verkocht, dus het kan om heel veel geld gaan. Ook dat zou de Amerikanen op andere gedachten kunnen brengen.' Overigens staan niet alleen de banen van goedopgeleide onderzoekers op de tocht; ontslag dreigt ook voor 1200 productiemedewerkers.

De hamvraag: hoe voorkomt Neder-

land dat waardevolle industrie over de grenzen verdwijnt? Sharon Gesthuizen: 'Werknemers moeten meer zeggenschap krijgen. Bijvoorbeeld door als ondernemingsraad de helft van de leden van de Raad van de Commissarissen te kunnen kiezen. Nu mogen ze slechts kandidaten voordragen voor slechts één op de drie bestuurszetels. Werknemers zouden ook meer zeggenschap moeten krijgen over investeringen en reorganisaties van het bedrijf. Bij TNT zie je bijvoorbeeld dat er drifstig geïnvesteerd wordt in Azië en Zuid-Amerika, terwijl de boel hier afgebouwd wordt.' Sharon wil dat aandeelhouders minder makkelijk de Raad van Commissarissen kunnen ontslaan. En het bonussysteem moet verdwijnen. Want daarmee verleiden aandeelhouders de bedrijfsleiding om harde maatregelen te nemen die snel hoge winst opleveren, ten koste van de werknemers.

Ook wil Sharon de zogenaamde private equity firma's op de korrel nemen. Want: 'We zien dit soort fondsen met enorme bedragen aan geleend geld bedrijven overnemen. Het overgenomen bedrijf draagt vervolgens de rente over dat geleende geld. En die mogen van de winst worden afgetrokken, waardoor er nauwelijks nog winstbelasting hoeft te worden betaald. Kijk, zo maak je overnames door private equity alleen maar aantrekkelijker. Ook hier zijn werknemers vaak de dupe. Want van de nieuwe eigenaar moet de boel worden gereorganiseerd en worden vaak allerlei onderdelen en activiteiten afgestoten.'

Dat kost banen en kennis.'

De SP verkreeg onlangs een Kamermeerderheid voor een hoorzitting over de noodzaak van een nieuwe industriepolitiek in ons land. Vooraanstaande economen, captains of industry en financieel specialisten zullen worden uitgenodigd. Volgens Sharon en Paul is de Nederlandse regering veel te passief. Want na bedrijven als Stork, ABN Amro, Essent, Nuon en andere zou Organon het zoveelste grote Nederlandse concern zijn dat in buitenlandse handen komt en vervolgens opgesplitst, afgebroken of verkocht wordt.

Sharon: 'Je moet je afvragen: ben je als land bereid om via wetgeving voor hoogwaardige industrie en werkgelegenheid op te komen, zoals andere landen dat ook doen? Ik pleit niet voor een overheid die alles stuurt en controleert. Het gaat ons om de balans tussen zeggenschap van werknemers en die van de aandeelhouders. Sinds de economische en financiële crisis begrijpt iedereen dat aandeelhouders veel te veel macht hebben. Tegenwoordig zijn aandelen als een berg zand die je van de ene naar de andere plek schuift, en als je dat doet krijg je geld. Betrokkenheid bij het bedrijf speelt daarbij geen enkele rol.'

TEKST: ROB JANSSEN
FOTOGRAFIE: PAUL PETERS

SHARON EN PAUL KOMEN ÓOK OP VOOR KLEINE ONDERNEMERS. KIJK MAAR OP WWW.SP.NL/ECONOMIE

Emile Roemer steekt demonstranten een hart onder riem.

BREED VERZET

De werknemers van de Organon-vestiging in Oss waren niet van plan zich naar de slachtbank te laten leiden. Dagelijks maken ze een protestwandeling dwars door Oss en eind juli protesteerden ze - 1.200 in getal - op het Binnenhof. En tijdens een festival in Oss zongen ze het speciaal gecomponeerde 'Janklied'. De SP steunde de protesten met eigen acties. De partij verspreidde tienduizenden huis-aan-huis-kranten, organiseerde een

manifestatie op het Walplein in Oss en projecteerde het originele bedrijfslogo van Organon op het blauwe MSD-gebouw onder het motto 'Niet uit Oss weg te branden'.

De Raad van Commissarissen van Organon verwees het 2.175-voudige ontslag naar de prullenmand. 'Onuitvoerbaar en niet in het belang van de onderneming', aldus haar voorzitter Paul Brons. Zeventien topwetenschappers sloten zich aan bij het verzet: eind augustus stuurden ze een brandbrief naar de Tweede Kamer.

DE 20 AAN... HUUB OOSTERHUIS

Huub Oosterhuis (76) is theoloog, dichter en voormalig priester. Hij werd beroemd na zijn verwijdering uit de Rooms katholieke kerk. De excommunicatie was zijn 'straf' voor het zoeken naar eigentijdse en maatschappelijk bruikbare interpretaties van de christelijke tradities. Daarmee is hij nooit opgehouden.

Huub: 'Ik haat patserig gedoe, de het-beste-dit-en-beste-dat-cultuur. Met de bonuscultuur als meest doorgeslagen variant.'

Hoe gaat het met u?

Goed. Met uitzondering van wat fysiek ongemak zoals reuma.

Wie zijn uw voorbeelden?

Kunstenaars en dichters. Schilder Paul Klee, die met lichtheid het paradijselijke toont, de oeroude utopie van een fatsoenlijke wereld. Dichter Lucebert die na de Tweede Wereld-

oorlog, toen na Auschwitz in het doemdenken niet alleen God maar ook de poëzie dood was, de taal opnieuw heeft uitgevonden. Of filmmaker Fellini die in *Amarcord* en andere films heel gewone mensen laat zien met wie je je als kijker verbonden voelt. En niet te vergeten de profeet Jesaja die volgens het Oude Testament in de zevende eeuw voor

Christus de Nieuwe Hemel en de Nieuwe Aarde voorspelde.

Wanneer was u voor het laatst kwaad?

Recent om de dubbelhartigheid van het CDA. Ook al ben ik het eens met de protesten; waarom hebben die mensen zich niet vóór de verkiezingen tegen de PVV gekant?

Welke fout kunt u niet uit uw hoofd zetten?

Een aantal dingen had ik anders moeten doen tijdens mijn scheiding. Eind jaren zeventig gingen de moeder van mijn kinderen en ik uit elkaar. Dat was verstandig, maar een aantal dingen in dat proces had ik anders moeten doen. Door de combinatie van verdriet, verwarring en onervarenheid begreep ik zaken niet, waardoor ik verkeerd reageerde.

Wat is uw ambitie?

*De Nieuwe Liefde** een goede start laten maken. Dat is een in februari te openen leerhuis voor een betere wereld. Dankzij steun van de AM Foundation kan ik dit centrum voor studie, bezinning, religie, levensbeschouwing, poëzie, muziek en theater samen met anderen opbouwen. We gaan in veel vormen op zoek naar beschaving en bezieling. Daar is behoefte aan in een maatschappij met veel leegheid, chaos en onrecht.

Welk decennium zou u willen overdoen?

Niet dat ik het wil overdoen, maar ik hoop dat de vitaliteit en het enthousiasme van de jaren zestig opnieuw zal opblazen.

Welke muziek draait u het meest?

Pianomuziek van Ravel, de Maria Vespers van Monteverdi, Franse chansons. En dankzij mijn kinderen Michael Jackson.

Waar zou u heengaan als u werd verbannen?

Zuid-Afrika. Daar staat veel te gebeuren, het bewustzijn van mensen is aan het groeien en er liggen veel mogelijkheden voor positieve veranderingen in het land van Mandela.

Wie of wat haat u?

Geen mensen. Maar wel patserig gedoe. De PostcodeLoterij die mensen opscheept met geldbedragen waar ze zich geen raad mee weten. De het-beste-dit-en-beste-dat-cultuur met allerlei zinloze verkiezingen. Zoals de Librisprijs; vijf fantastische boeken diskwalificeren omdat er één moet winnen. En met de bonuscultuur als meest doorgeslagen variant.

Is er leven na de dood?

Dat hoop ik, want ik zou niet kunnen verkroppen als de ingewikkeldheden en inspanningen van ons bestaan alsook het leven zelf eigenlijk helemaal nergens goed voor waren.

Welke ondeugd heeft u nooit kunnen afleren?

Ik ben van nature nogal mateloos.

Wat was uw hardste levensles?

Dat mensen je kunnen laten vallen. Omdat je er niet op rekent komt het hard aan. Ik probeer het dan te begrijpen en dat lukt meestal. Bij-

voorbeeld toen ik met eigen interpretaties van de christelijke traditie kwam, voelden veel mensen zich bedreigd. Mensen die medestanders leken, haakten toch af en korte tijd stond ik bijna alleen.

Wat is het scherpste kantje van uw karakter?

Het is niet altijd makkelijk om met me te werken. Ik neem nogal snel beslissingen op eigen houtje. Ik heb echt moeten leren naar anderen te luisteren en soms de werkwijze van anderen te volgen ook al vind ik mijn eigen plan dan beter.

Wat is uw grootste trots?

Mijn kinderen. Om wat ze bereikt hebben in de muziek (*Trijntje en Tjeerd zijn beroepsmuzikant annex bekende Nederlander, red.*). Ze moesten lang wachten op succes maar hebben nooit opgegeven. Ik vind het mooi hoe goed ze hun talent gebruiken.

Wie zou u eens willen ontmoeten?

Bisschop Tutu. Wat heeft die man een enorme uitstraling!

Heeft u ooit gedacht: het loopt niet goed met me af?

Ja, op mijn veertiende, in 1948. Door een wilde hoofdbeweging was er een wervelband in mijn nek gescheurd. Ik kreeg een beenverlamming en er volgden zéér onzekere weken. Er was al een rolstoel besteld, maar die had ik dankzij therapie uiteindelijk niet nodig.

Waarop beoordeelt u mensen?

Hmm, tja, als ik al oordeel. Op intuïtie voel ik of mensen iets hebben wat bij mij hoort. Afhankelijk daarvan kan ik iets met ze of juist niet. Er zijn mensen die ik gevoelsmatig beter op afstand kan houden.

Wat zou u in staat van ontredding kunnen brengen?

Ik moet er niet aan denken dat mijn kinderen of andere geliefden iets overkomt. Als ik dan maar niet gek zou worden.

Welk van de gestelde vragen vond u het lastigst?

Over de fout die ik niet kan vergeten. Gaat over mijn scheiding; zeer persoonlijk en diepzittend.

Welke vraag had u eigenlijk ook willen krijgen?

Wat als ik weet dat mijn levens-einde zeer nabij is? Dan zou ik mijn kinderen en andere dierbaren nog een brief schrijven. Ze aanmoedigen. En iets proberen te schrijven waaraan ze in hun leven later nog wat kunnen hebben.

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

*De Nieuwe Liefde wordt nader uitgelegd op www.huubosterhuis.nl

WERKDAG VAN EEN AFGEDANKTE VETERAAN

POSTBODE SJAAK WIL LIEFST VANDAAG DE BOEL PLATLEGGEN

Weer of geen weer: postbezorgen met de auto is taboe.

Hoe maximaliseer je als bedrijf je winst? Simpel, gooi ervaren werknemers eruit en neem onmondige en spotgoedkope jongeren aan. Dat is de truc van TNT, het bedrijf dat de Nederlandse postmarkt domineert sinds de privatisering. We lopen een postronde met postbode Sjaak van Wingerden (49), die na 33 jaar trouwe dienst zijn baan niet zeker is. 'Je mag eventueel terugkomen als parttimer voor de helft van je salaris.'

De storm gaat tekeer, regen dreigt. We springen op de fiets richting de geleerdenbuurt waarin de vijf wijken van Sjaak liggen. Zwoegend tegen de harde wind zegt hij dat in drie andere Rotterdamse wijken vandaag alleen rouwkaarten en aangetekende stukken zullen worden bezorgd. De andere brieven en kaarten gaan pas een dag later mee. 'Hebben ze zoveel mensen ontslagen, dat er soms tekort mankracht is voor het werk. Dus de garantie vandaag gepost, morgen bezorgd geldt niet altijd. En erger nog, het gebeurt ook dat zelfs rouwkaarten pas later meegaan. Vroeger was het wel goed gekomen, want toen hielpen we elkaar. Was je klaar met je wijk, dan hielp je een ander met de laatste loodjes of je hielp de baas uit de brand door een extra wijk te pakken. Maar sinds TNT ons onder druk zet, is het ieder voor zich.' Sjaak zet zijn fiets met twee zware tassen tegen de flat die we binnen-

gaan. Geroutineerd steekt hij de enveloppen in de gleuven. Hij zegt dat het vandaag meevalt, omdat er op maandag nooit huis-aan-huis mailings tussen zitten. 'Soms hebben we dikke brochures ertussen en folders. Je krijgt daarvoor geen extra tijd. Sinds we TNT zijn, is alles heel krap gepland. Wat we vroeger in een uur deden, moet nu in 45 à 50 minuten klaar zijn. Het werk is veel zwaarder geworden.'

En Sjaak kan het weten, want hij begon al in 1977 met de toen nog bestaande postschool. Nu, 33 jaar later neemt TNT tieners aan op een 0-urencontract. 'Die gasten zijn goedkoop en durven nergens tegenin te gaan. Komen zij na een dag lopen terug op de zaak en denken naar huis te gaan, dan worden ze gerust weer met achtergebleven post op pad gestuurd. Doodleuk gooit de directie ons eruit en neemt goedkope en makkelijk te intimideren jeugd aan. Oh ja, wie eruit

moet, mag terugkomen als parttimer voor veel minder salaris. Al tijdens leven we in onzekerheid; wie krijgt er een ontslagbrief, wie niet?'

Soms krijgen we huis-aan-huis brochures erbij, dat is extra werk maar daarvan krijg je het eerste halfuur niet betaald. En wordt het

langer dan dertig minuten dan krijg je ook geen extra geld maar vrije uren. Zo werk ik per maand al gauw tien uur voor nop.' Intussen valt de regen met bakken uit de lucht. We schieten over het voetpad en steken af over een drassig grasveldje door de hondenpoep. Dan dwars over een parkeerplaats en weer de stoep op. Sjaak: 'We mogen officieel zo niet fietsen, maar ik ga voor elke minuut. Je mag niet bezorgen met de auto, want dan ben je niet verzekerd tijdens het werk. Dus wij móeten fietsen om de kosten te drukken.' Sjaak zegt dat TNT ten koste van de werknemers naar zichzelf toerekent. Een voorbeeldje: toen het bedrijf een tijdje de radiobodes kwijt was als klant, kregen de bezorgers om die reden minder tijd voor het lopen van hun wijk. Maar toen de radiogidsen weer terugkwamen in hun posttassen, werd dat niet aangepast in de werktijd. Kortom: zwaarder werk voor hetzelfde geld. En in de sorteerruimte worden de werknemers ook gepiepeld, zegt hij: 'Voordat we de straat op gaan, sorteren we de post. Dan mag je niet van je plaats af en zit je in een strak schema te werken. Alles gaat op de seconde; sta je in je pauze van tien minuten acht minuten op je koffie te wachten, dan moet je tóch twee minuten later weer op je plek zitten. Ook komt het vaak voor dat we te weinig mensen het werk doen. We worden langzaam uitgewrongen en ondertussen weet iedereen dat hij of zij er misschien uit wordt gegooid. Veel mensen zijn bang en de sfeer is daardoor waardeloos.'

Collega's zijn snauwerig tegen elkaar en helpen elkaar bijna niet meer. Werk is een soort overleven geworden en al lang niet leuk meer.'

Het salaris van Sjaak is de laatste twee jaar niet meer omhoog gegaan, terwijl de kosten van het levensonderhoud stegen. Zijn gezin met vrouw, een studerende dochter van 16 en een nog thuiswonende zoon van 24 komt net rond. Maar zegt hij: 'Mijn vrouw werkt parttime in een supermarkt en mijn zoon heeft zijn eigen inkomen. Ik zou niet weten hoe we het zouden moeten rooien als ik word ontslagen en daarna voor de helft van het salaris als parttimer aan de bak zou gaan. Dan moet ik er nog een baan bijnemen. Ik probeer dat voor te zijn en ben begonnen met solliciteren op banen als conciërge en plantsoenmedewerker. Tevergeefs.'

Kort na onze postronde met Sjaak demonstreert hij met een paar honderd collega's uit het hele land in Rotterdam. Red de Postbode, de protestbeweging waarvan SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen één van de oprichtster is, loopt een optocht van achter het Maritiem Museum naar het oude postkantoor op de Coolsingel om daar een manifestatie te houden. Daar steekt SP-fractie-leider Emile Roemer de actievoerders een hart onder de riem. Sjaak vindt het fijn dat er in ieder geval één politieke partij is die TNT aanvalt op het asociale beleid. Hij weet zeker dat de wegblijvers bang zijn voor hun hachje, bang voor TNT. Sjaak: 'Van mij mag de boel vandaag nog plat. Er wordt nog gepraat tussen bonden en TNT, maar daarna is het over. Ik reken op een grote stakingsactie rond kerst.'

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: MENNO HERSTEL

**STEUN SJAAK EN ZIJN
COLLEGA'S. GA NAAR
WWW.REDEPOSTBODE.NL**

ANDERE PULPBANEN

SP-Kamerlid Sadet Karabulut zegt dat de afbraak van banen, zoals die van postbodes, het gevolg is van de liberalisering en privatisering. Terwijl aandeelhouders en topbestuurders zichzelf steeds meer toe-eigenen, leveren werknemers loon in. Sadet: 'De arbeidsmarkt moet flexibel worden zeggen ze. Maar wat betekent dat? Slechtere arbeidsvoorwaarden, hoge werkdruk, kleine contracten, lagere lonen. Het gevolg is een groeiende groep werkende armen in een rijk en ontwikkeld land als Nederland.'

Ze geeft een paar voorbeelden:

SUPERMARKTMEDEWERKERS

'We zien vaak dat jonge supermarktmedewerkers na een paar jaar hun baan verliezen. Dan zijn ze te oud en te duur geworden. Het minimumjeugdloon geldt dan niet meer. Pure leeftijdsdiscriminatie. De SP wil dat jongeren vanaf 18 jaar het minimumloon

voor volwassenen verdienen. Het jeugdloon moet fors omhoog, zodat het niet meer aantrekkelijk is voor werkgevers om te discrimineren. En wat ons betreft gaan de minimumlonen minstens met vijf procent omhoog, want teveel werkenden zitten onder de armoedegrens.'

SCHOONMAKERS

'Hun CAO is dankzij stakingsacties iets beter geworden, maar is nog altijd te laag. De baan van schoonmaker geeft weinig bestaanszekerheid. Werknemers krijgen kleine baantjes waardoor ze moeten sprokkelen en hun werkweek verdelen onder twee of drie werkgevers. Zij worden door uitbesteding van schoonmaakdiensten uitgeknepen door opdrachtgevers en schoonmaakbazen. Wij willen dat schoonmakers in dienst komen bij bedrijven. Medewerkers met tijdelijke contracten moeten ook meer rechten krijgen.'

BEVEILIGERS

'In de beveiligingsbranche is uitbesteding gewoonte geworden. Steeds meer bedrijven besteden deze diensten uit aan beveiligingsbedrijven. Dat moet allemaal steeds goedkoper. Waardoor weer een druk ontstaat op lonen en arbeidsomstandigheden. Hetzelfde geldt voor de schoonmaak en catering.'

De SP verzet zich tegen deze ontwikkeling, maar volgens Sadet lijkt de afbraak alleen maar erger te worden. Sadet: 'In de thuiszorg en bouw zie je steeds meer mensen die gedwongen als zelfstandige moeten werken. Rechten en zekerheid hebben ze nauwelijks. Een probleem als je ziek of oud wordt. En nu worden uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten ook steeds vaker aan het werk gezet voor minder dan het minimumloon. Dus zelfs het karige minimumloon wordt nog ondergraven. Daarom moeten we dit tij keren: eerlijk werk, voor een eerlijk loon.'

Postbode Sjaak: 'We worden langzaam uitgewrongen.'

DUBIEUZE VERKOOP-PRAKTIJKEN IN DE ZORG

Ouderen en gehandicapten die in verzorgings- en verpleeghuizen en in gehandicapteninstellingen wonen, blijken onterecht allerlei rekeningen te krijgen. Zo moeten zij betalen voor douchen, vrijwilligerswerk en fruit. Gewone zorg wordt zo een luxe, alleen bereikbaar voor mensen die het kunnen betalen.

Er hangen prijskaartjes aan dagelijkse zorg die eigenlijk al betaald is.

Bewoners van een gehandicapteninstelling, een verzorgingshuis of een verpleeghuis, betalen afhankelijk van hun inkomen een eigen bijdrage. Omdat deze mensen veel zorg nodig hebben en speciale wooneisen, is die eigen bijdrage niet voldoende. Daar hebben we in Nederland de AWBZ voor; de overheid legt het verschil bij. Het is een kwestie van beschaving om ervoor te zorgen dat deze gehandicapten en ouderen een menswaardig leven kunnen leiden. Als opa van dure sigaren houdt, of als een gehandi-

capte graag elke avond Franse kaas eet, dan moeten zij dat zelf betalen. Voor dat soort extraatjes hoeft de overheid niet op te draaien. Tot zover een logisch verhaal.

SHOPPEN IN DE ZORG

Sinds regeringen van afwisselend VVD, CDA en PvdA hebben bedacht dat marktwerking in de zorg een goed idee is, gaat het mis. Mensen die zorg nodig hebben, krijgen een zorgzwaartepakket, zzp, toegewezen. Dat is een samengesteld pakket van uren zorg, uren begelei-

ding, behandeling en persoonlijke verzorging. Door mensen een pakket te geven zouden zij beter kunnen 'shoppen' voor de beste zorg. Zo hopen deze politici dat de kwaliteit van de zorg verbetert, want instellingen zouden gaan concurreren om cliënten binnen te halen. De realiteit is dat de gehandicapten en ouderen erg afhankelijk zijn van de instelling waar ze wonen. Zij wonen het liefst zo dicht mogelijk bij hun familie; verhuizen naar een andere instelling is eigenlijk geen optie. En het waanidee dat een ernstig demente mevrouw zich eens rustig gaat oriënteren op de 'zorgmarkt', laat zien hoe ver dit marktdenken afstaat van de menselijke maat.

BELACHELIJKE BIJBETALINGEN

Een ander nadeel van de zzp's is dat de budgetten erg krap zijn. Nu blijkt dat zorginstellingen dit probleem doorschuiven naar hun bewoners. Bij de SP komen steeds meer meldingen van bewoners, werknemers en familieleden over belachelijke bijbetalingen. Zo moet er worden bijbetaald voor toiletpapier, voor het vervangen van lampen, voor het schoonhouden van de kamer, voor douchebeurten, fruit en een bezoekje aan de kapper. Dat zijn geen luxe extraatjes zoals dure sigaren; dat zijn dingen die horen bij de zorg. Sterker nog, voor veel van die 'extra diensten' betaalt de overheid al via de AWBZ. De bewoners krijgen dus de rekening voor iets waarvoor allang betaald is.

KIL EN BEREKENEND

De SP opende een meldpunt, waar mensen hun klachten kwijt kunnen. De voorbeelden laten zien hoe kil berekenend sommige instellingen te werk gaan. Heb je verzorging van een wond nodig? Bij ondermeer 't Hofflants Huys in Voorschoten en De Egelantier in Hilversum krijg je dan een rekening voor de latex handschoenen die de verzorgers moeten dragen. Locatiemanager André van Zuijlen van 't Hofflants Huys zegt dat dit geen beleid is en op een misverstand moet berusten; een woordvoerder van De Egelantier geeft toe dat dit gebeurt. Ben je slecht ter been en wil je naar buiten of naar de soos: vijftien euro voor een wandelingetje. Dit gebeurt onder andere in Groningen bij zorginstelling ZINN. Reactie van de directeur in een interview met het blad *Zorgvisie*: 'Dat is tweedeling in de zorg, ja, maar dat is een politieke discussie. Ik voer liever een goe-

de businesscase.' Voor het wassen van kleren komen meldingen van 37½ euro tot maar liefst 200 euro per maand! En wat te denken van De Hartekamp in Heemstede waar het glas melk bij de broodmaaltijd werd afgeschaft: te duur. Limonade is goed genoeg, en wie gezond wil drinken, die betaalt zelf maar. De divisie manager is om een reactie gevraagd, maar die wilde niet reageren op de melding.

GRAAIEN UIT HET ZORGBUDGET

Overal waar het marktdenken wordt ingevoerd, zijn het vooral de bestuurders die er beter van worden. Zo ook in de zorg. Deze zomer werd bijvoorbeeld bekend dat de directeur van een gehandicapteninstelling in Borne was ontslagen. Reden: hij had zichzelf met geld van de instelling een renteloze hypotheek verleend. Het ontslag leverde hem een gouden handdruk van 200 duizend euro op, een ontslagvergoeding van nog eens 200 duizend euro, én een bonus van 40 duizend euro! Samen 440 duizend euro, allemaal uit het budget van de AWBZ, waar zorg mee betaald zou moeten worden. En de bewoners moeten ondertussen met onterechte bijbe-

talingen de krappe budgetten aanvullen...

SP ZEGT STOP!

De SP wil snel van de zzp's, de onterechte bijbetalingen en de marktwerking af. Het leidt tot gegraai aan de top en onrecht aan wie afhankelijk is van zorg. Maar ook de zorgwerkers hebben er nadeel van. Omdat instellingen precies moeten bijhouden hoeveel zorg iemand 'afneemt', zijn verzorgenden veel tijd kwijt aan het 'scoren' van bewoners. Elke week moeten zij alle zorghandelingen bijhouden, tot aan het schoonmaken van een neus toe. Zoveel bureaucratie kost veel tijd, en dat gaat ten koste van tijd die aan zorg besteed kan worden.

TEKST: DIEDERIK OLDERS
FOTOGRAFIE: FOTO JANSSEN & DE KIEVITH

Help de SP om gehandicapten- en ouderenzorg voor iedereen betaalbaar te houden. Meld misstanden bij ons meldpunt, zodat we die binnen en buiten de Tweede Kamer aan de kaak kunnen stellen. Stuur uw melding naar Sjoerd Uitslag, e-mail: suitslag@sp.nl

ZORGINSTELLING DE GRIJPSTUIVER	
RUILEN NIET MOGELIJK	
AFREKENING SEPTEMBER	
BON 11233 DATUM 01-10-2010 TIJD 08:31	
EIGEN BIJDRAGE CENTRAAL ADMINISTRATIE KANTOOR	500,00
SERVICEPAKKET	45,00
ONTSPANNINGSBIJDRAGE	5,65
BEZOEK SOOS MET VRIJWILLIGER 1 STUKS X 15,00	15,00
MANTELZORG VANWEGE VAKANTIE FAMILIE	120,00
DOUCHEBEURT 4 STUKS X 5,00	20,00
LATEXHANDSCHOENEN WONDVERZORGING 4 STUKS X 1,00	4,00
BIJDRAGE KLEREN WASSEN	200,00
FRUIT 8 STUKS X 1,00	8,00
SUIKER EN MELK BIJ KOFFIE 20 STUKS X 0,50	10,00
BOTERHAM BIJ ONTBIJT 30 STUKS X 0,20	6,00
POST VERWERKEN	60,00
TELEVISIE OP KAMER	6,95
RAMEN WASSEN	5,00
TOTAAL	1005,60
BEDANKT EN TOT ZIENS	

(Het regende klachten op het meldpunt bijbetalingen van de SP. Deze fictieve kassabon illustreert bijbetalingen in verschillende instellingen.)

GOEDE ZORG VOOR IEDEREEN KÁN

'Het is idioot dat we dit onze ouderen en gehandicapten aandoen', zegt SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten over de onterechte bijbetalingen. Zij spreekt regelmatig bewoners en werknemers in de zorg en hoort hoe het

er aan toe gaat in verzorgings- en verpleeghuizen, en in gehandicapteninstellingen. Renske: 'Sommige ouderen houden minder dan dertig euro per maand over, nadat ze de eigen bijdrage en alle zogenaamde extra's heb-

ben betaald. Van dat geld moeten ze onder andere kleren en schoenen kopen, en cadeautjes voor de kleinkinderen.' Volgens Renske is een rekening sturen voor zorg in veel gevallen niet toegestaan: 'Diensten die

onder de normale basiszorg vallen die door de AWBZ vergoed worden, mogen niet nogmaals in rekening worden gebracht. Ik heb het de minister in de Tweede Kamer gevraagd, en die bevestigt dat. Douchen, persoonlijke verzorging, gezond eten; instellingen die daarvoor geld vragen, gaan over de schreef. Als de minister er nou ook voor zorgt dat

die instellingen daarmee stoppen. Maar voorlopig blijven de meldingen binnenkomen. Goede zorg mag niet het exclusieve voorrecht van mensen met veel geld worden. Wij accepteren geen tweedeling in de zorg. En dat hoeft ook niet. De SP-plannen laten zien dat betaalbare goede zorg voor iedereen gewoon kan.'

VAN ZETEL TOT WIEG

SADET KARABULUT: 'ACTIEVE MENSEN BUITEN DE POLITIEK ZIJN ONMISBAAR'

Kamerlid Sadet Karabulut (35) wilde nooit politica worden. Hoe is ze dan toch SP'er geworden? Volg het spoor terug over haar levenspad.

2006 – HEDEN: TWEDE KAMER

Wil je op de kandidatenlijst voor de Kamerverkiezingen? Over deze vraag van Agnes Kant wil Sadet eerst een nachtje slapen. Want hoe moet dat met haar kersverse gemeenteraadslidmaatschap in Amsterdam? Is ze wel geschikt voor de regels, codes en ingewikkelde procedures, de landelijke politiek? Kan ze dat wel? Sadet: 'Ik zei toch ja, want ik kon gewoon voor dezelfde mensen blijven opkomen. Nu niet alleen in Amsterdam maar in heel Nederland. Het is ook een hele eer om volksvertegenwoordiger te mogen zijn. Ik moest erg wennen aan de traagheid waarmee resultaten tot stand komen. Keer op keer aandacht vragen in de Kamer helpt niet. Je hebt bondgenoten van buiten nodig. Neem de schoonmakers. Zij kwamen zelf in actie, wij steunden ze en dankzij de brede aandacht voor hun stakingen kon niemand meer om ze heen. Uiteindelijk sleepten

ze er een verbetering van hun CAO uit. Die manier van werken geeft me energie en kan leiden tot verandering. Wij vragen, zij draaien, dat werkt niet. Mensen moeten zelf in beweging komen om in samenwerking met echte volksvertegenwoordigers hun doelen te bereiken.'

MAART – NOVEMBER 2006: GEMEENTERAAD AMSTERDAM

Sadet krijgt als gemeenteambtenaar in Amsterdam te maken met lokale politiek. En in haar vrije tijd heeft ze heeft heel wat SP-politici ontmoet tijdens acties tegen de oorlog in Afghanistan, tegen huurverhoging en tegen het asociale beleid van Balkenende. Zodoende wordt ze gevraagd als SP-kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen. 'Pas dat jaar was ik lid geworden. Tot dan toe vond ik geen politieke partij bij mij passen. Maar door de vele ontmoetingen met SP'ers groeide ik er in. Hun mentaliteit van niet lullen maar poetsen past

bij me. Net zoals de idealen. We veroverden zes zetels. Mijn eerste resultaat? Toenmalig wethouder Aboutaleb terugfluiten over intimiderende huiszoekingen aan bijstandsgerechtigden. Uiteindelijk is er een betere procedure gekomen en konden de controleteams niet meer lukraak binnenvallen.'

2000 – 2006: WERKEN BIJ GEMEENTE AMSTERDAM

Sadet begint als trainee bij de gemeente Amsterdam tijdens haar studie bestuurskunde. Ze verovert een vaste baan en groeit door van projectmedewerker bij de reinigingsdienst naar beleidsmedewerker en coördinator drugsbeleid in Stadsdeel Zuidoost. Ze leidt ons over het terrein van de reinigingsdienst. Al direct zwaait een oud collega enthousiast vanachter een raam. Hun woorden sturend door het glas praten ze kort bij. Twee minuten later: 'Heeee!' Deze man is nog enthousiaster dan de vorige. Zij: 'Hoe is het met je?' Hij: 'Ik word dikker, dus goed!' Ze hebben de grootste lol. Maar over destijds zegt ze: 'Het was hier hommeles; de aansturing klopte niet, personeel baalde, er heerste wantrouwen en er was sprake van discriminatie. Dat werd duidelijk

door interviews die we hadden met tientallen medewerkers. Hier kon ik mijn hart en ziel inleggen: direct contact met mensen, gericht op verbetering.'

Als coördinator drugsbeleid enquêteert ze in Amsterdam Zuid-Oost verslaafden op straat, onder viaducten, bij opvangplekken en in gebruikersruimten. 'Door gewoon met ze te praten won ik hun respect en vertrouwen. Na veel duwen, en trekken samen met anderen, kwamen er gebruikersruimten voor verslaafden, opvangplekken en meer toezicht.

Dit werk heeft me geleerd dat knokken voor idealen en professioneel werken goed samengaan. Dat je successen kunt behalen zonder ellebogenwerk. Dat mensen aan de basis het belangrijkst zijn en dat je op ze kunt rekenen als je ze in hun waarde laat.'

Sadet is lid van de DIDF, de Federatie van Democratische Arbeiders uit Turkije in Nederland. Deze koepel van Turkse migrantenverenigingen uit tien steden is gehuisvest in Amsterdam-West en heeft een brede agenda: tegengaan van discriminatie, sterk maken voor integratie, gettovorming tegengaan, gemeenschappelijke arbeidersbelangen behartigen, huiswerkbegeleiding, culturele activiteiten en meer. Het is Sadet allemaal op het lijf geschreven. Ze komt via de federatie veel in contact met andere organisaties, zoals de SP.

'De jeugd kreeg veel aandacht. We spoorden jongeren aan actief te zijn, keuzes te maken, de toekomst in eigen handen te nemen. Zich niet als slachtoffer te gedragen maar actief te worden.'

Het DIDF-kantoor ligt in een bijzondere wijk. Van oudsher gemengd en verrijkt met veel vrije geesten en actieve clubs en personen waarvan er zelfs nog stammen uit het verzet. De Turkse organisatie wordt er in opgenomen. Dat leidt bijvoorbeeld tot een buurtconcert van klassieke beroepsmusici. 'Ik noem het een geluk dat ik in deze wijk met positieve en actieve mensen te maken heb gehad. Zij leerden mij dat je er onafhankelijk iets van kunt maken en met elkaar kunt omgaan zonder barrières van geloof, nationaliteit, leeftijd, welstand of wat-dan-ook.'

1995 – 2001: STUDIE BESTUURSKUNDE, ERASMUS UNIVERSITEIT, ROTTERDAM

Rechten, politicologie of iets anders? Dát Sadet gaat studeren staat vast, want haar ouders hebben hun vijf kinderen duidelijk gemaakt dat

ze vooral de kansen moeten grijpen die zij zelf nooit hebben gekregen. Sadet kiest uiteindelijk bestuurskunde want die is breed, theoretisch en praktisch tegelijk. 'En bereidt voor op werken bij de overheid. Dat leek me wel wat, want dan kon ik mijn maatschappelijke betrokkenheid in mijn werk leggen. Ik studeerde serieus maar deed er genoeg naast, zoals werken in de horeca en catering, lekker hangen in de kroeg met mijn beste vriendin Sonja en dansen met vrienden in Nighttown. Ook werd ik lid van de Rotterdamse studentenvakbond. De grote studentenacties waren voorbij en de actiebereidheid laag. We haalden bijvoorbeeld handtekeningen op tegen de afschaffing van de OV-jaarkaart voor studenten. Daarbij stuitten we op veel onverschilligheid. Na een tijdje had ik het wel gezien en wilde meer. Ik werd actiever in de Landelijke Studenten Vakbond, LSVB. Dat heb ik wel vaker; het gevoel de volgende stap te moeten zetten. Voor verandering en uitdaging. Daarom ben ik bijvoorbeeld een half jaar gaan studeren in Bordeaux.'

'Bij de vakbond probeerden we ook mensen met diverse achtergronden en nationaliteiten te betrekken. Ik zoek zelf ook liever naar wat mensen bindt, dan naar wat ze scheidt. Ik heb vanaf 1998 meegedaan aan internationale jongerenkampen waar achthonderd jongeren uit verschillende jongeren in allerlei leeftijdsgroepen samenkwamen. We moesten er samen iets van maken, met z'n allen tien dagen lang onze eigen, betere wereld creëren. Die jongeren waren bezig,

HET NIET-LULLEN-MAAR-POETSSEN VAN DE SP PAST BIJ SADET

droegen verantwoordelijkheden en vergaten daarbij hun achtergronden en verschillen van etniciteit, nationaliteit, sociale afkomst, of wat dan ook. Omdat het er uiteindelijk om ging dat ze elkaar nodig hadden om hun idealen voor elkaar krijgen. Raad eens op welke datum ik ben afgestudeerd? 11 september 2001. Op weg naar huis hoorden we over de aanslagen in New York. Ik was onthutst, maar ben door die gebeurtenis niet anders gaan denken of leven. Maar ik baal ervan dat sindsdien denken in tegenstel-

Sadet ontmoet een oud-collega van de gemeente Amsterdam.

Sadet op de trap van de Erasmus universiteit waar ze vroeger haar sigaretje in de pauze rookte.

lingen van geloof en afkomst is gegroeid. Mede gevoed door politicit die een politiek van angst voeren, zoals Wilders en de neo-conservatieven in de VS.'

1987 – 1995 VWO, SG NOORDERWIJK EN VOLWASSENEN-ONDERWIJS, DORDRECHT

Langs een haag van bewakers betreden we de oude school van Sadet; toen een Havo/VWO, nu een MBO. De hal is smoezelig, de sfeer onpersoonlijk en de geïniformeerde bewakers bepalen het beeld. 'Op witte scholen ziet het er niet zo uit, hoor. En deze school destijds ook niet. Wil je onderwijsafbraak voorkomen, dan moet je de school en buurt gemengd houden. Niet alleen etnisch, maar ook een mix in inkomens, opleidingsniveaus en leeftijden. En investeren in buurtvoorzieningen. Dan krijg je ook geen tweederangs burgers, tweederangs scholen en tweederangs leerlingen.' In de aula op de eerste verdieping zegt Sadet: 'Hier gebeurde leuke

dingen op gebied van theater en muziek. En feesten natuurlijk. Kijk, onder het podium die deur, daarachter zaten we in de feestcommissie met acht vrienden, variërend van hockeymeisjes tot, ja wat eigenlijk? Ik was niet van de subgroepen. Wel droeg ik een tijdje stekeltjeshaar. Omdat ik dat leuk vond. Ik was een puber die wel eens spijbelde, een grote mond opzette en lol had met vrienden.' En er is de serieuze kant: ze vindt geschiedenis en maatschappijleer mooie vakken omdat ze wil weten hoe de wereld in elkaar zit. Als 15-jarige spreekt ze voor het eerst een meute toe via een megafoon. 'Dat voelde fantastisch. We hadden het voortouw genomen in de oprichting van een antidiscriminatie platform. Toen de Centrum Democraten – die extreem rechtse partij van Hans Janmaat – in de gemeenteraad dreigde te komen, hebben we met honderden voor het stadhuis gedemonstreerd. En tussen toen en vandaag zou ik nog heel

veel actie voeren. Ik dacht op een gegeven moment *als je geen wereld van onrecht wil, wat en hoe wil je het dan wel?* Misschien was dat de eerste aanzet om socialist te worden.' Ze gaat ook graag naar de lessen Nederlands omdat ze leraar Tommie leuk vindt. Maar hij of anderen kunnen niet voorkomen dat Sadet blijft zitten, meer opgaat in maatschappelijke activiteiten dan haar huiswerk en zich uiteindelijk op school niet meer thuis voelt. 'Ook toen had ik het wel gezien en voelde weer verder te moeten komen om iets te bereiken. Dat gevoel klopte, want in het volwassenenonderwijs behaalde ik vervolgens mijn VWO-diploma.'

1979-1987 BASISONDERWIJS, MAUVESCHOOL, DORDRECHT

In de wijk Oud Krispijn komen de herinneringen boven. Sadet vertelt over te laat thuis komen, te laat op school komen en stiekem roken. Het rebelse blijft lang achterwege nadat ze is aangereden bij het oversteken; het komt haar op 2½ jaar revalidatie te staan. ('Met van die pennen in mijn been gestoken,') 'Natasja was mijn beste vriendin. Ik was vaak bij haar thuis. En als kleuter logeerde ik bij gastouders omdat mijn ouders werkten. Later werd mijn oudste zus uit Turkije gehaald om voor me te zorgen.' In de Jacob Marisstraat staan we stil. 'Hier woonden we in het middelste huis van een portiekwoning. We waren bepaald niet rijk, maar we gingen wel met een gevulde maag naar school. Toen ik pas in de Tweede Kamer zat, las ik in de krant dat de Mauveschool, mijn basisschool, kinderen ontbijt verstrekten en hun kleren waste als vorm van armoedehulp. Dat was aanlei-

ding voor mijn eerste Kamervragen in 2006.'

28 APRIL 1975, GEBOREN IN DORDRECHT

'Ik ben als enige van ons gezin in Nederland geboren, als nakomertje. Ik scheel zes jaar met de op één na jongste en vijftien jaar met de oudste van drie zussen en een broer. Mijn vader had Turkije verlaten op zoek naar werk. Via Oostenrijk kwam hij in Nederland en vond uiteindelijk een baan bij Philips. In de zomervakantie kwam hij thuis in Turkije en bij enkele van die bezoeken werd er een kind verwekt. Mijn moeder was zwanger van mij toen ze naar Nederland kwam. Kort na mijn geboorte vond ze werk bij Schwarzkopf. Mijn ouders zijn progressief. Ze hebben ons altijd meegegeven dat alle mensen vooral mens zijn en mijn moeder wilde dat ik Nederlandse vriendjes maakte. Dat ging vanzelf, ik voelde me

Nederlands. Misschien onbewust omdat mijn ouders zelf in Turkije tot minderheden behoorden, ze zijn Koerd en Aleviet, dat ik altijd heb geweigerd me in een hokje te laten plaatsen. Of in hokjes te denken. Kijk wat er gebeurt als je mensen in hokjes stopt; ze worden niet meer als persoon op hun daden beoordeeld maar als groep beschouwd en beoordeeld op hun afkomst. Daar komt alleen maar ellende van. Natuurlijk zeiden kinderen wel eens he, jij bent anders. Sommigen scholden Turkije, Turkije onderjurkie. Dat deed pijn maar liet ik van me afglijden. Ik zou ook later nooit in de valkuil trappen om me als lid van een minderheid te gaan gedragen. Dit is mijn land.'

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE BART MÜHL

VOLG SADET OOK OP WWW.SP.NL/SADETKARABULUT

Weerzien met bewoners van de wijk Oud Krispijn in Dordrecht waar Sadet opgroeide.

ROOD: STUDIEFINANCIERING MOET BLIJVEN

Wist u dat de SP een jongerenafdeling heeft? Zo ja, dan wist u ook vast wel dat die zich ROOD noemt en niet houdt van politiek gezwets. Ze hebben meer met de mouwen opstropen om in actie te komen voor een menswaardiger Nederland waarin solidariteit en gelijkwaardigheid niet zomaar loze woorden zijn. Nu bijvoorbeeld zijn ze volop in de slag tegen de afschaffing van de studiefinanciering.

ROOD pikt het niet dat er een einde dreigt te komen aan de studiefinanciering. Want zonder stufi zouden minder rijke studenten hoge leningen moeten afsluiten om een opleiding te volgen. Uit onderzoek blijkt dat één op de drie jongeren liever maar niet gaat studeren dan zich in zware schulden te steken. Kortom: studeren zou weer een voorrecht worden voor de rijken. De vooruitzichten voor niet-gefortuneerde studenten zijn somber: VVD, D66, PvdA, en GroenLinks willen allemaal van het huidige systeem af en de onderwijsraden VSNU en HBO-raad zijn ook voor de afschaffing.

Daarom is ROOD de laatste tijd langs universiteiten en scholen ge-

gaan om studenten te waarschuwen voor wat hen boven het hoofd hangt en ze te laten tekenen voor de petitie tegen afschaffing. Daarbij ondertekenden meer dan driehonderd aankomend studenten het protest.

Ook u kunt uw handtekening zetten voor het behoud van stufi op www.stufimoetblijven.nl. Al 20 duizend digitale ondertekenaars gingen u voor! Daar staat ook welke acties er nog gaan komen.

Voor de ZO-krant noteerden ROOD-leden tijdens het handtekeningeninzamelen enkele veelzeggende uitspraken van studenten:

'Ik krijg zelf geen studiefinanciering meer omdat dit mijn 6de jaar

ROOD-jongeren verzetten zich luidruchtig tegen de afschaffing van de studiefinanciering in Amsterdam.

op het HBO is. Ik ervaar al hoe zwaar het is omdat ik iedere maand een flink bedrag moet lenen om fatsoenlijk rond te komen. Ik heb het geluk dat mijn ouders het jaarlijkse collegegeld betalen, dat scheelt mij weer 1600 euro. Ik kan me voorstellen dat, wanneer je ouders dat niet zomaar kunnen ophoesten, je hele-

maal niet gaat studeren. Laat staan als je van het MBO naar het HBO wil doorstromen. De drempel wordt simpelweg te hoog.' *Margo Nijennijer, 6de-jaars Pabostudente, Deventer.*

'Als de studiefinanciering wordt afgeschaft, dan wordt het voor mij

allemaal ongelofelijk duur en bijna onbetaalbaar. Studeren is straks niet meer een kwestie van willen, maar een kwestie van kunnen betalen...' *Sander Heuvelink, 1ste-jaars Pabostudent, Nijmegen.*

'Sommige mensen zeggen dat studenten niet echt geraakt worden omdat ze straks nog kunnen lenen. Nou, je wordt er zeker wel door geraakt. Sommige studenten kunnen hun studie dan niet meer betalen, als bijvoorbeeld hun ouders niet voldoende verdienen. Zij beginnen met een enorme schuld, terwijl anderen 'schoon' kunnen beginnen.' *Jannes Paré, 2de-jaars student psychologie Groningen.*

'Nu heb ik naast werken, leren en stage nog tijd voor andere dingen. Dingen waarvan ik vind dat een jongere die ook hoort te doen, zoals bij vrienden en vriendinnen wat drinken, of uitgaan. Dat is ook goed voor je ontwikkeling. Ik ben bang dat ik straks zoveel moet gaan werken dat ik daar helemaal geen tijd meer voor heb.' *Joost Heuvelink, 3de-jaars MBO student verpleegkunde.*

FOTOGRAFIE: JOS VAN ZETTEN

Met de klok mee: Renske Leijten beantwoordt vragen op Prinsjesdag. Emile Roemer deelt soep uit in Hilversum. Sharon Gesthuizen steunt demonstrerende TNT-werknemers in Rotterdam. SP'ers gaan de straat op in Den Haag om te horen wat er leeft in de wijken.

FOTOGRAFIE: BAS STOFFELSEN

VROEG OF LAAT

Op 17 mei 1994 werden Jan Marijnissen en Remi Poppe geïnstalleerd als de eerste twee nationale volksvertegenwoordigers van de SP. Ze zouden naam maken door als eersten te wijzen op de gevolgen van de neoliberale koers van het nieuwe paarse kabinet. Paars is de naam voor de twee kabinetten Kok (1994 - 2002), waarin de liberalen van de VVD en D66 samenwerkten met de sociaal-democraten van de PvdA. Jan en Remi waarschuwden dat door de gekozen koers de

inkomensverschillen snel zouden groeien; de sociale zekerheid ernstig zou worden verslechterd; onderwijs, zorg en andere publieke voorzieningen er fors op achteruit zouden gaan; privatisering en liberalisering de democratie zouden uithollen; en dat er door het kabinetsbeleid steeds meer een ikke-ikke-en-de-rest-kan-stikken-mentaliteit zou komen in de samenleving. Na de daaropvolgende verkiezingen in 1998 steeg de SP van twee naar vijf zetels.

WELKOM

De SP werkt aan een land en een wereld waarin menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit centraal staan. Dat doen we in de Tweede Kamer, de Senaat, in het Europees Parlement, in de gemeenteraden en Provinciale Staten, maar vooral ook samen met de mensen in de wijken, scholen, ziekenhuizen, bedrijven. Juist in deze tijd van crisis probeert rechts haar agenda verder door te voeren. Wij vormen de dam tegen de sluipende verrechtsing, en creëren hoop voor de men-

sen die ons land en de wereld menselijker en socialer willen maken

STEUNT U ONZE STRIJD?

Word dan lid van de SP. Als welkomstcadeau ontvangt u het boek: 'Tot hier - en nu verder' van Emile Roemer. Bovendien krijgt u als SP-lid elke maand het nieuws- en opinieblad *Tribune* in de bus, en kunt u gratis gebruik maken van Tomaatnet, de unieke e-mailservice van de SP. Maar belangrijker nog, u doet mee in de strijd voor een beter Nederland. En die steun kunnen we hard gebruiken.

WIL JE MEEHELPER?

Vele Handen maken licht werk, een oud gezegde maar nog steeds onverminderd van toepassing, net als het spreekwoord *Eendracht maakt Macht*. Als u zich actief voor onze strijd wil inzetten, stel ik dat zeer op prijs. Ik beloof: laat u weten wat u voor ons wilt doen, dan zorg ik dat er iemand bij u langs komt om samen de mogelijkheden te bekijken. Mijn adres: jan@janmarijnissen.nl.

Jan Marijnissen
Voorzitter SP

SUDOKU

9				8	4		1	2
	5	1						
				2		3		
	4		5					
				9			4	6
		2				1	8	
7				6				
	2			7	1	9		
								3

www.sudoku-site.eu

	5				6			
	4				8	5		
	6			7	3			
	3				4	2		
		7		9				
		9						
1			6					7
						8	3	2
8								

BON OM LID TE WORDEN

JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening. Ik ontvang het boek *Tot hier - en nu verder* en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en ledenblad *Tribune* gratis in de bus.

kwartaalbijdrage € 5,- (minimum) € 7,50 € 10,-
 € 12,50 € 15,- anders €

naam

roepnaam voorletters m/v

adres

postcode plaats

telefoon geboortedatum

e-mail rekeningnummer

datum handtekening

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

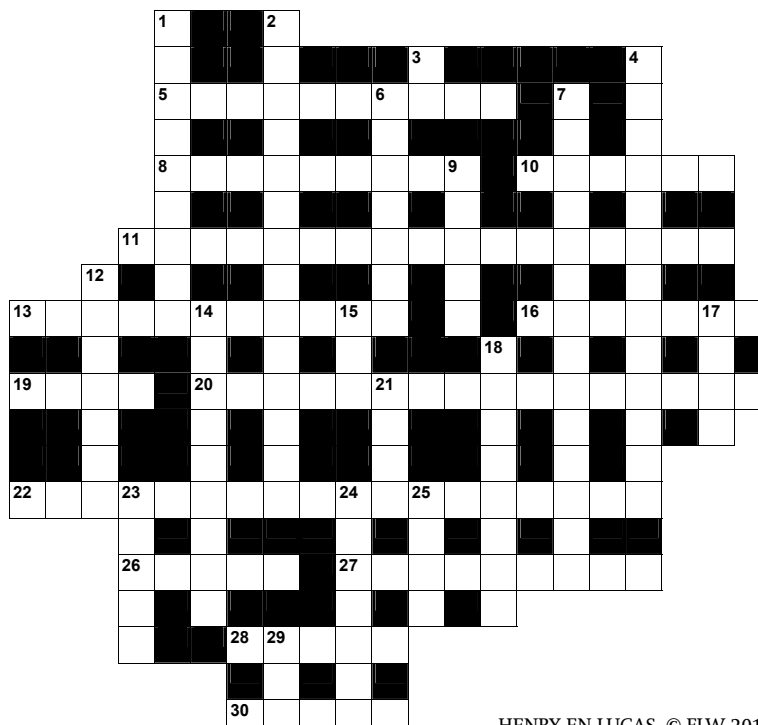
Stuur deze bon in envelop zonder postzegel naar:
SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (010) 243 55 40, administratie@sp.nl

ZO MAJJAAR 2010

Horizontaal

5 Parlementariërs scheppen op over dit dessert. (6,4) - 8 De regeringstegenstanders zitten daar waar ze moeten zitten (in de Kamer). (9 en 2,7) - 10 Geschokt door de bevrijding van de stad. (6) - 11 Natio-

nale wielertoer moet 18 miljard ombuigen. (17) - 13 Recalcitrante activiteit van een biels. (11) - 16 Politieagenten spelen het toch maar klaar. (7) - 19 Is de baas in de keuken. (4) - 20 'Ga een regering maken!' beval de koningin. (16) - 22 52 zetels; dat

HENRY EN LUCAS, © FLW 2010

CRYPTOGRAM

wordt een regering van louter Arubanen? (18) - 26 Prakje voor een hechte politieke club. (5) - 27 Noodlijvend? Vervelend! (9 en 3,6) - 28 Er zit beweging in die protestbijeenkomst. (5) - 30 Demissionair minister opent en sluit deuren. (5)

Verticaal

1 Schoften bedelen wat af. (9) - 2 Regeringstoespraak met verstandige raming: alléén op de 3e dinsdag. (14) - 3 Nieuw Links? Dat kan slechts Nederland zijn. (2, afk.) - 4 Het vermogen van een door de omroep ingehuurde werknemer. (13) - 6 Al redenerend protesteren. (7) - 7 Kerkelijke mis onder surveillance. (14) - 9 Het slot is helemaal jé van hét. (5) - 12 Jezelf versterken doe je met militaire middelen. (7) - 14 Een vreesachtig karakter; smakeloos en toch gekruid. (9 en 3,6) - 15 Samenwerkingsorganisatie genoemd naar de allereerste vrouw bevordert vrijhandel (in Europa). (3, ook afk.) - 17 Geen namaakhuwelijk. (4) - 18 Carrière van een professioneel sprinter. (8) - 21 Als je eraan zit, betaal je het. (4) - 23 Deze spreij is voor het hoofd van het kardinalencollege. (5) - 24 Zo bewegen duizelige mensen, tollén en weifelende politici. (7) - 25 Strijd bij (een deel van) de aanhangers van een partij. (4) - 29 Hier houdt men een groepje politieke activisten gevangen. (3)